This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google books

https://books.google.com

Ys M. 119

MENTEM ALIT ET EXCOLIT

K.K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

78.M.119

Digitized by Google

Digitized by Google

H. n. 119.

Kratka
Dobreh Dersanyh
PRIPOVEDANYA

PO

JAKOBU LOVRENCHICH

zkupszlosena.

Z-Dopuztchenyem Poglavarztva.

VU VARASDINU,
PRITIZK. PRI IVANU SZANGILLA
1824.

Digitized by Google

KAISERLICHE KOENIGLICHE
WIEN
HOFBIBLIOTHEK

Digitized by Google

Jedna Rech Szlavnem Domorodczem.

Lyublyena Bratja! kaj za vasz, kaj za dragu Domovinu moju vchiniti morem, kak hasznovitoga kaj pripovedati? — Prav miszlech — szêm tak jedna neznamenujucha Ztvar, koja morti v-Ztalishu nî, jedne Muhe szrechne vuchiniti. —.— —

Nestimaj draga Dusha Chtevecz! da Selnozt za piszati, i za chtejen biti, je Zrok Piszanya mojega. Ja poznam Szlabochu Mochih mojeh, nit je mene i kad' Oholnozt

Digitized by Google

Knigopiszcza ladala. Vszaki mudroga Razuma imeti nemrê, nego jedno dobro Szerdcze, koje szvoju Otchevinu lyubi, koje Bratji szvojoj Zkupztanovnikom, na Korjzt biti terszisze, more vszaki szlednyi imeti. Vrucha ada Selya, Preszlavnem Domorodczem dobro Dersanyh popravlyajuchem nekaj vishe za doprinezti, Krivnyu noszi Poszla mòga.

Znam ja, da od nekoje cherne Dushe ov moj Poszel na sze Jala i Kudenye privleche; — i znam, da Zteza ova ztrashno bodechemu Ternyu, i vratolomnoj Pechini je podversena; — — Vendar zato josh szê vu meni Zagrebechke Silicze giblyeju — josche imam tverdo Ufanye v-pravu Horvatzku Koreniku, da meni vu vszakoj Teskochi dobrotivnu szvoju Ruku bratinzki lyu-

Digitized by Google

blyeno poda, i mene vu menykanyu naredneh Izgovorov zpricha. —

Dajem tî anda, drechni Domorodecz! iz iztinzkoga Horvatzkoga Szerdcza ova *kratka Pripovedanya;* ter kak szrechen budem, ako Ti nye z-dragovolynem Domorodztva Okom pogledash, i kak veliko Okreplenye Dusha moja bude chutila, ako po nyih jeden jedini mojeh Zkupvarashczev na onu Miszel Zapovedi Bosje dopelyan bude: L y u b i B o g a, l y u b i b l i s n y e g a t v ô g a!

Bratja predraga, Zkupvarashczi! ako budem chul, da szêm vam bar jednu vugodnu Minutu z-mojemi Pripovedanyi prizkerbel, — — tak nakanil szêm josh z-nekojum Knigum pod iztem Imenom, verli Domorodczi! vam radovolyno poszlusiti.

Digitized by Google

Ti glaszovit Narod Horvatzki! jaszêm za Tê piszal — velim josh jenkrat: piszal szêm za Tê — — — i che Ti po Volyi zadozta vchinil nisz', tak vendar zdushno po Kerztchanzki miszli na

Vu Varasdinu na
Dan Sz. Isidora 1824.

Vandavcza
Jakoba Lovrenchich.

Digitized by Google

LEPI NADVECHER.

Sivel je v-jednom Szelu ztari jeden Plebanush, nyegov Obraz bil je dichen, kak Kip jednoga Postuvanya vrednoga Ztarcza, Laszi beli viszeli szumû tija na Plecha, i Gled nyegov bil je vugoden, kakti Gled jednoga Chlovechanztvu Priatela. Ov Ztarchecz nahadyal je naj vekshu szvoju Naszlad vu Dobro chiniti — nigdar ni bil Vecher za nyega lepshi, kak kada je on pod velikum Lipum pri Farofu szvojem szedel, i od szvoje farne Detcze obztert bil; vszaki Mus v-Szelu po dokonchanem Delu hitril szê k-ovomu dobromu Plebanushu pod Lipu, i krichal Detczi szvojoj, suretesze Detcza! surete! Vreme je, hochemo mi nashega lyublyenoga Otcza duhovnoga pohoditi. — Detchareczi

Digitized by Google

i Deklicheczi oztaviliszû Igranya szvoja, pakszû derchali Ztaresheh szvojeh dersechszê k-ovomu Postuvanya vrednomu Ztarczu.

Polovicza Obchine pazlivo szedecha okol nyega, i Ztarecz nyim pripovedal je od Narave, od Dobrote Ztvoritela, i od Dusnoztih posteuoga Chloveka. Moja dobra Detchicza! prichme on govoriti: Nut! poglejte proti Nebu gore, z-kakvûm Zmosnoztjum Milioni Zvezdh visziju, kak velik mora on biti, koi vsza ova je napravil? Nistarmanye lyublyeni Lyudi! puztchajmo mi na Ztran ona, kojaszû ober Szveta nashega, ovaszu vsza za Pamet nashu predalko, mi hochemo szamo premiszliti, kaj dobri Bog ovde nam vszakomu podaje, i kak dobrotiven On biti mora. Kakgoder nepreszesno, moja draga Detcza! nam vszigdar Bitje ovo Bosanztva je, tak vendar tuliko v-Pamet jemlyemo, da ovo Bitje naj dobrotivneshe naj miloszerdneshe je. Nebo i Zemlya za Szvedochanztvo ove Iztine ztoiju, moji lyublyeni Lyudi, glejte; kak vecherna Rumenozt Nebo zazsaruje, chutite prihladnoga Zraka, po zparnem Dnevu, na vasheh od Dela josh vrucheh Liczah, gdo nam daje Szlazt Veszelya pod ovum viteskum Lipum? gdo napravlya Szerd-

Digitized by Google

cze nashe chutlyivo k-Navalenyu Narave, ako nije Dobrota Ztvoritela nashega, lyublyeni Priateli! Ov Bog, koi nasz tak dichno je ztvoril — kojemu vsze i vsze zahvaliti imamo, nepotrebuje od nasz nikaj za Pokazanye Zahvalnozti nashe, kak Zkerb za Dobro nashe, za Naszladuvanye nashe, budi krepozten, veli on: tojezt, budi szrechen, ischi Kinche, koje ti nigdo odteti nemre, koji tvomu Dushnozpoznanyu nikakvo Krivenye nechiniju, y ki szu joshche Kinchi, gda ti v-Grob opadesh. Kakszé bumo mi jednoch raduvali, moji Prelyublyeni Kerztcheniki! Kada mi na Dan Naplatchuvanya na drugoj Ztrani Groba nasz zopet ogerlili budemo — kad ja jednoch Ztvoritelu momu rechi budem mogel: Vszamoguchi Bose! ti szi meni tulikeh Dush Zvelichenye zaufal, jaszem hitil Szeme tvojeh szveteh Navukov v-Szerdcza nyihova, ter po Tvojem Blagoszlovu puztchalo je Korenye v-Dushah nyihoveh.

O predragi moji Farniki! kak bumo mi onda blaseni, vek vekoma blaseni — kakve nam Dare i Lepote Otecz Lyudih vre na ovom Szvetu pokasuje. Moja Detcza! mi dojdemo jednoch vu josh vnogo lepshi Szvet,

Digitized by Google

ter onda budete vi vszaki szuncheni Izhod vashega pervoga Sivlenya szlavili, v-kojem vi jednoga takvôga dobroga Boga postuvali, i dichili jezte.

Drage Ovchicze! takajshe ov deneshni Den, i vszaki vasheh Chinov z-iztem na Tabliczu Vekivechnozti bû zapiszan, ter Platcha Krepozti bude vasz dochakala; viztê bili Deńesz poszleni, pak nut! vezda vugodno Odehnenye z-Radoztjum vasz naplatchuje, zutra opet na novo zadoblene Mochi prilagodite k-Dobru, i ako Bog hoche, i vi zopet Volyu imate, mojega priatelzkoga Szvetuvanya poszlushati, tak dojdete opet, szada, moja Detcza, vre keszno bude, viztê potrebni Pochinka — zpéte vugodno — ter Bog vasz naj blagoszlovi, kak ja vasz blagoszlavlyam.

Tiho oztavivshi Obchina szvôga Dushzkerbitela, vszaki povernuvshisze vu Huticzu szvoju, kade jesze hitil na Kolena, iz Glubline chutlyivogu Szerdcza hvalechi Bogu za vsza Dobrochinztva. Meszechina lepo szijala, i Lyudztvo czelu Noch vugodno je zpalo.

Digitized by Google

Mudro-shegav Z-govor.

Jednoch szedel je jeden sziromaski Rukotvornik pri Vratih Bogatusha, i potroshil szvoj Kruh, vre je 6 Vura minula, á Bogatush josh pri Ztolu z-Priateli szvojemi goztilszo je. Rukotvornik szmejuch zazove jednoga drugoga Rukotvornika ravno mimo iduchega k-szebi — y veli mû: Priatel! povedy mi vendar, gdo szû ovi Lyudi, koji v-ovoj Hisi ztanujû; ja potroshil szêm vre ob 2 Vurah moj Kruh, i vreszû oni jeli, szada pako je 6 Vura, i oni josche jéju. Brate! ovi Lyudi po prokleto velike Seludcze imeti moraju. Tiho, tiho Brate! odgovori mû drugi, ovde tî ztanuje jeden jako bogat Varashchan, koi szê ztoprav oplemeniti je dal; on ne pametno vchinil, velel je pervi; Varaschan zadozta je plemenit, ako on krepozten i pravotvoren Varaschan je; ja ztanovito znam, dasze vszaki ztari Plemenitash iz nyega oszmehaval bude, kajti nash miloztivni Gozpodin, kiszû, vere! jeden viteski Ztarchecz, vechkrat rekli szumî: Marko, prava Plemenschina je v-Szerdczu, á ne v-Seludczu. — Jaszem takaj v-mojem Sivlenyu vszakiput govoriti chul, jedna mala Plemenitaska Ruka, jedna mala

plemenitaska Noga, jedno malo plemenitasko Chelo, ako bisze ada szamo rechi moralo, jeden velik plemenitaski Seludecz, tak bi bilo rozgotom za szmejatisze. Ti prav imash, rekel drugi Rukotvornik: neg' ja selim toj Gozpodi jeden blagoszlovlyen Obed; ar szû vishe delati morâli kak mi, kajti takvòga Teka k-Jélu imaju.

Nisz szuprotiven takaj, veli perveshi, medtemtoga ja oztanem vszakiput toga Mislenya: Purgâr naj oztane pri szvojem Ztalishu, drugach, na moje Postenye! nikaj dobra neizide van.

Od
Zakonztva ladanyzkoga.

Bilo je nedelyno Nadvęcherje, i Szuncze vre jeden Chasz ochnomu Vidu je bilo zkrito. Polya bilaszu josche kakti z-Skerlatom oblechena, i Meszecz gore iduchi malo po malo odzad cherneh Jelvih z-vugodnum Szvetloztjum v-Zrak, za nochnoga Szvedoka ladanyzke Jedinozti v-Szelu, i Szvedok nochneh Nerazumnoztih vu Varashu za biti. Chlovek jeden kak Filemon szedechi na szamochnoj Klupi pred szvojum Hisiczum, pak nikoga v-okol szebe ne imel, kak Senu i Dete szvoje: O! tak dohadyash ti zopet, prichme govoriti; ti Priatel Lyubavi nashe, mili Meszecz! raszveti liztor nashu nizku Huticzu, i ovi Traki szreberni, koji na okol nasz tak zmosno lesiju, nam kaseju neizmernu Dobrotu Bosanzku — ovde na Perszah Tovarushicze moje, na Szerdczu z-Detetom mojem chutim ja Predteka Ne-

bezkoga. Evicza puzti mé Velikochu Szreche moje chutiti, ogerli lyubleno mene i Dete tvoje, pak szi hochemo szada miszliti; daszi mi za vesz shiroki Szvet malo Glavu teremo: Stimanye, Selenye, Terszenye, Sivlenyahaszen, vsze nam je obchinzko. Ja ti vidim chesz Ochi gluboko v-Szerdcze tvoje — i ti vidish vszaku Miszel Dushe moje, ter nash Pogled vszakomu od nasz veli: Tiszi med vszemi Milioni, koji na Zemlyi siveju, jedini Predztavek, za kojem moja Dusha hlepi. Pri oveh Rechih poztavila je Evicza Ruku szvoju na Ramena Adamchekova, i obodva obmeju Dete szvoje z-szladkemi Kushczi kakti Predverska Lyubavi nyihove.

Evicza! velel je Adamchek: ako Bog hoche, tak ov Detcharecz mora jeden pravotvoren Mladich poztati, rano hochugá k-Polyadelu privchiti, Zparina i Merzlina moraju Kotrige nyegvé za kratek Chasz tverde napraviti, ter on mora mi biti jeden Postuvanya vreden Polyan, i onda, kada ja nagnyeno na Paliczah budem hodil, mora meni ov Detchak josh Veszelye biti, kad szi pomiszlim, daszém ne za Orszag Manguvacha odhranil. — Ti pravo imash, rekla je

Digitized by Google

Evicza — i naplatila Tovarusha szvôga za dobru Selyu nyegvû z-jednem mehkoszerdchnem Kushczem. — Ovak szûsze joshche jedno dugo Vreme razgovarjali, potlamkam od jednoga mimo iduchega bi zmutcheni bili, koi szam szobum szvadilsze je: i zadnyich, kak szledi, popeval:

Dani nashi, kakti Ztrela
Naglo letê,
Szad pozabim mâ Traplenya,
Senu, Dete.
Hochu v-Kerchmu berzo iti
Mî je fino,
Sena mora Vodu piti;
Jachû Vino.

Evicza je velela: Adamchek, neli te Glasz nashega Szuszeda Martina? — — je, je pravi nyegov Glasz. Martin! Kam Mester! Hej Martin! — na jednu Rech, rekel jemû Adamchek.

Martin. Nemam Vremena, moram v-Kerchmu iti.

Adam. Szamo na jednu Rech, Szuszed!

Martin. No — pak kajmî povezte.

Evicza. Szedete szî liztor pri nasz jedno malo — vim ni takvâ turzka Szila, moreteszê josh Denesz zadozta napiti.

Digitized by Google

Martin. Ali sedyam, sedyam.

Adam. Tak ti ja doneszem, Martin na — Dobro Zdravje.

Martin. Imash ti Doma Vina? —

Adam. Prez Dvojmbe, ja i moja Sena damo szi Domov donezti, pak pijemo lepo tiho zkupa.

Martin. Zakaj nejdesh ti v-Kerchmu?

Adam. Kajti szêm Doma vnogo zadovolyneshi. —

Martin. Hm! Hm!

Adam. Vidish, lyublyeni Szuszed! nego nemorashmi za Zlo vzeti, tiszi jeden dober, pravotvoren Chlovek — delash marlivo, i nikaj ne na tebi zpochituvati — — dabi ti szamo tak guztokrat v-Kerchmu neishel — nut, dragi Martin, ti szi nemrêsh zadozta napre poztaviti, kak van gledish, kada ti vechkrat tak pijan nazad dojdesh — ja bi priszegel, daszi ti ni Mester Martin, dabi tê prav nepoznal. — Ti dojdesh Domov z-razterganum Opravum i Laszmi. Skerlyak ti na Erdegata ztoji, nemrêsh na nijednoj Nogi vech ztati, pak jako germish i halabuchish, dabisze vsze Szuszedztvo zkup zderchati moralo — zatem; lyublyeni Martin, bijesh tvoju sziromasku i nekrivu Senu,

Digitized by Google

hitash od Kuta do Kuta Detczu tvoju, da-biszi Vrate i Noge polamati mogla, i k-tomu kunesh i blaznish, dasze Zemlya odpreti bi mogla; szada povedy mi, moje Szerdcze Martin! jeli je ovo Sivlenya Nachin za jednoga razumnoga i verloga Chloveka? — jeli nasz ovakvô Ponashanye pred Bogom i Szvetom odurne nechini? — — Nemorash szê szramuvati, ako ti tak jedno malo nazad pomiszlish? — — O szerdcheni Martin! vuchisze Radozti i Veszelya jednoga zakonzkoga Ztalisha poznavati, i znam, za ztanovito znam, da mi bûsh zahvalen. — Kajti haszni Pijanztvo? po nyem szlabish Zdravje tvoje, vpadnesh v-Beteg i Nevolyu, i bûsh pred Vremenom v-Grob moral iti, pak onda, Szuszed Martin! tvoja sziromaska drobna Detchicza? — — —

Martin opadoshe plachuch na Persza Adamchekova — pravo imash, Adamchek! pravo imash, nepriztojisze za mesterzkoga Chloveka po Ostariah v-Nochi lajhariti, velel je Martin; — nejdem vech v-Kerchmu, k-tebi hochu rajshi iti, Senu i Detczu z-menum vzeti, y da ti vidish, da je to moja Iztina, taki Denesz hochem vsze zkupa k-tebi dopelyati. Martin Senu i Detczu

Digitized by Google

szvoju dopelya szim, ter zprevodi ov Vecher vu Adamchekovom postenem Drustvu mertuchlivo. — On szê vishe ni zopil, Sena i Detcza nyegvâ bilaszu szrechna, Blagoszlov Bosji bil je pri nyih, pak vszaki Nadvecher Nedelyni na Klupi pred Adamchekovum Hisum popevaliszû, jednu Popevku iz iztinitoga Szerdcza:

Veszelocha vszevdily pri nasz naj ztanuje;
Priatelztvo, Mertuchlivozt, Szlosnozt,
Neka z-Radoztjum nasz veke naplatchuje
Ta preszladko dichna Hisnozkerbnozt.

Sena, Detcza to je ztoprav prava Radozt
Za onakvê, kî szû zdushni Lyudi;
Szerdcze ladat nema nikakvâ Naszladnozt,
Kâ vugodnu Dusnozt ovu bludi.

Digitized by Google

Dichno

Zadersavanye prot' Nepriatelu szvomû.

Jalnich zevszema odurjaval je postenoga Dushicha; on bi bil nevtaslyiv, i merzki Nazlob bil je Zrok Odurjavanya nyegvôga. Jalnich bil je bogat, neg' jeden jako zlochezt Delavecz; Dushich bil je Sziromak, ali prikladen, i jesze hranil posteno, kajti vszaki pri nyem delati je dal.

Jalnich Szrechu Szuszeda szvôga gledati ne mogel, i vre pochinyala szûszê v-nyegvôm Szerdczu cherna Mislenya, nyega vu Nevolyu prekopitnuti.

O! krichal je Jalnich: z-kakvûm Dushe Radoztjum bi hotel ja videti, dabisze Hisa na nyega zrushila, dabi mû Tucha Nyive potukla, i dabi mû onoga saloztnoga Oztanka Ogeny potroshil. O! Da Sena, y Detcza nyegvâ vre kakti Tenya okolo nehodiju. O da mî to Veszelyiche vre dopuzt-

Digitized by Google

cheno ni, nye Kozti ogrizavati videti, kê szû iztem Czuczkom prezlochezte.

Ali naj bude — — to szê vre vsze povda, dojde Vreme, v-kojem ta zadnya Nevolya Hisiczu nyihovu bû prebola; onda, kada pred menom budu vczerkavali od Nevolye, i mene za Pomoch proszili: Onda bûm sze iz nyih zeszmehaval, i nye z-Nogami mojemi od mene v-Kraj rival. Gda od Glada Korje hraztovo budû jéli, josh i ovo nyim preprechiti budemsze terszil; i kad za Sedyu iz Gnojnicze Vodu budû pili, josche i onda hochu nyim Szmràda v-nyihove Napitke hitati.

Ovak nechlovechno miszlil je Jalnich, i Odurjavanye nyegvô prot' szvômu postenomu Szuszedu od Dneva do Dneva povekshavalosze.

Dushich, kak szmô bili rekli, sivel je po sziromasko, neg' zadovolyno. On dobro znajuchi, da Jalnich Nepriatel nyegov bi bil; zato vendar Szerdcze nyegvô ovoga glavnoga Nepriatela nigdar ni preklinyalo.

Kada Dushich rano v-Jutro bisze bil prebudil, i Szuncze tak velikomochno izhajati videchi, tak vszigdar k-Nebu zkrichal:

Digitized by Google

Dobrotivno Zvezdische! Ti tulikajshe ober Jalnichevoga Temena szvétish, i meni nazveztchujesh, da takaj moj Nepriatel josh blisnyi moj je. Morebiti Denesz je Den Pomirenya nashega.

Kulikokrat Vecher bi bil, Szuze vu Ochih Dushicheveh ztaleszû, opet jeden Den preshel, velel je: i Jalnich je josche Nepriatel moj, ali Odproztchenye, dobrotivno Bitje, Odproztchenye za Jalnicha! Chuvajtegâ josh ovu Noch vi obrambzki Duhi Lyudih! i nezovigâ, Ti Nedokonchliv! josche vu nyegvôm Zabludu pred Szud Tvoj.

Dushich imel je dvoje Detcze, koju komaj vishe hraniti bi bil mogel, kajti Jalnichevo Nepriatelztvo Dobichka mûje ztergnulo. Ni bilo laslivoga, i krivoga Potvorenya, i nikakvê Gerdoche na Szvêtu vech zmiszliti, koju Jalnich nebi bil prilagodil, za Szuszeda szvôga zversheno neszrechnoga napraviti.

Nekoi Den, kadabi Dushich v-Czirkvi bil, puztcha Jalnich skomcze Dushichevoga Ztana razbiti, i dà nyegvô mesterzko Orudelye odtudyiti.

Digitized by Google

Dushich doshel iz Czírkve, i vidi tu Nevolyu v-Hisi szvojoj; szad szêm jeden Bogecz! zkrichi on: ali — dobri Bose! Ti tulikaj za jednoga Bogcza budesh zkerbel, ja opraztcham nyemu vu Imenu Tvojem, koi Zrok je moje Neszreche: Zatem zazove szvoju Detczu, molete Boga, lyublyena Detcza! rekel je: dabi dragi Bog nyemu odproztiti hotel, koi nam je tak veliko Zlo napravil.

Dushich neszi mogel z-Mestrium vishe Hrane prizkerbeti, kajti on prez Orudelja bi bil: ishel je ada mirovno na tesachko Delo.

Na Vecher jesze povernul k-szvojoj Detczi — Lyublyeni moji Cherveki! prichel je govoriti: miszmô jednoch lepi beli Kruh jéli; ali ovo je vezda cherni — dobra Detchicza! Bog namgâ bû takaj blagoszlovil, pak kaj vishe potrebujemo kak nyegvogâ Szvetoga Blagoszlova. Molemo zasgano Detcza! da Nepriateli nashi tak sziromaski nebudû, kak mi.

Jalnich z-velikem Veszelyem gledel je Dushichevo Ztradanye, i selelgâ, josh nevolyneshega, josh potrebneshega videti.

Med-

Digitized by Google

Medtemtoga vsza mogucha Nechlovechnozt Jalnicheva ni bila vu Ztalishu, Dushichevu Vugodnozt oszlabiti.

Szerdcze nyegvo prejakogâ je smehchalo, szvoju Detczu ztradati gledati, nego vendar poleg vszega toga Dusha nyegva ni podlegla pod Terhom Neszreche nyegve.

Vechkrat pred Vszamôguchem klechech zvershaval je szvoju iz chiztoga Szerdcza Molitvu, i ova je pravednoga Dushicha verlo krepila.

Szad szêm z-Bogom govoril, velel je: i dabi meni bash vszi Lyudi Nepriateli bili, tak vendar imam ja Priatela, koi v-Nebu je, i koi mê obranil bude.

Dnevi greshlyivoga szû zbrojeni, i Poginenye zprevadgya zlocheztoga Chloveka, kak Tenya nyegva.

Jedna szmertna Bol zmeknula je Jalnichu Senu, zgubivshi dvoje Detcze po jednem neszrechnem Pripetchenyu; i k-tomu szam na Szmert obetesal.

Kadabi Jalnich betesen bil, lesal, pripetisze ztrashen Bogor v-Jalnichevom Ztanyu.

Digitized by Google

Jalnicheva Hisa bila je v-jednom Plamnu, pak nigdo ni hotel ovoga neszrechnoga Jalnicha oszloboditi. — — Dushich chuvshi tu Pogibel Nepriatela szvôga. Ha! zkrikne: premda je moj Nepriatel glavni, vendar Chlovek — i blisnyi moj! — — ter prez vszakoga Premislenya, kakti Blizk berzo tekel je vu goruchu Hisu, i izneszel Nepriatela szvôga, z-Pogibeljum laztovitoga Sivlenya, na Szegurnozt.

Naj bolshe Mezto vu Dushichevi Hisi za Jalnicha odlucheno bilo je, i vu tom Vremenu, v-kojem vszaki szobum Poszla imajuchi, Dushich naj bolye za Jalnicha zkerbelsze je.

Potlamkam Ogeny bi bil vtishen, i Jalnich kakti iz Omeglenya prebudilsze; nyegve perve Rechi bileszû: Dushich! Dushich! moreshli ti meni odproztiti? Szuze szû czurele iz Ochih Dushicheveh — nehvali — dragi Jalnich! nehvali, odgovoril mûje Dushich: i pritiznul betesnoga na szvôje kuchecho Szerdcze.

Jalnich bil je zmirom bolye i bolye betesen, dà Szudcza k-szebi dozvati, i poztavi, Dushicha vszega szvôga Imetka za Odvetka.

Digitized by Google

Jalnich zdehnul Duha na Rukah Dushicheveh, Szuze Posaluvanya zbriszaleszti iz Knige Vekivechnozti Jalnicheve cherne Chine; i Bog Dobrote poszlunuvshi Dushichevu Molitvu, i Jalnichevo Posaluvanye.

Po Szmerti Jalnichevi bil je Dushich szrechen, neg' takajshe josh i v-Szrechi je bil krepozten — vnogiput molil z-Detczum szvojum k-Nebu, i Jalnichev Zpomenek v-nyegvôm Szerdczu vszigdar bil je Szvet. — On takaj v-kesznoj Ztarozti z-pobesnum Szmertjum je vumerl, ter oztavil szvômu potleshnemu Szvetu dobru Detczu.

Nepriatelom szvojem odproztiti je Vitezov Jakozt, — jedna Jakozt, koja liztov Szveto Bogochaztje jedino v-Szerdcze Lyudih vlejati v-Ztalishu je. Jedna Jakozt — koju prez Vere Chlovek nepozna.

Najdesze Lyudih, koji, ako sze nyim pove, da ov ali on Krepozti pun je; vam odgovorili budu: moreszi jû szlobodno zadersati: — Ako vi nyegvôga dobroga Razuma hvalite, tak vam recheju: ztem bolye za nyega. Ako vi velite: da on szvoga Ra-

Digitized by Google

zuma obdelava, i prikladnoga chini, i bi rad Chlovechanztvu na Korizt biti, tak vasz budu pitali: koja Vura je vudrila? ali: jeli lepo Vreme je. Ako pak nyim povezte, da znate za jednoga Noriotvorcza, koi pred nekulikemi Dnevi iz Pariza je dolundral, pak ima velike Znanozti, na Priliku: dve Kupicze Sganicze zpije, i chesz Nosz opet izblyuje: i da on to nekuliko krat pri Ztolu v-Ztalishu je napraviti: Onda pohlepno pitaju: gde je ta Chlovek? Kade ztanuje? dopelajtegâ k-meni — neg joshche ovo Jutro, ali barem k-Obedu.

Kajsze Odovud imamo navchiti? Odovud navchitisze imamo, da jeden Bedak z-zlocheztem Szerdczem vechkrat vnogo bolye prestimavasze, kak jeden z-dobrem Szerdczem razumen Chlovek. —

Dobra Katicza

ili

Nekaj za nasz Muskeglave.

Chiklich bil je mlad i lep, ter odluchisze oseniti; idem nekam; rekel je: i zmed

Digitized by Google

Ztotinu Deklichev, kê szû na Szvetu, meni jednu za Tovarushiczu izbrati. V-jednom Tergovischu sivel je jeden posten Szambol ili Krajach; ov imajuchi jednu jedinu Kcher, koju po kerztchanzki poszlenu, krepoztnu je odhranil — Chujesh Deklich, vechkrat znal je nyoj rechi; ja hochu, da ti Denesz zutra Musa tvogâ szrechnoga vchinish, koi tebi za Zaruchnika jȩ odluchen; to hochu iz Szerdcza rada vchiniti, odgovorila je Katicza, i moj lyublyeni Japicza veliko Veszelye nad menom imeti moraju.

Katicza bila je jedna jako chedna Divojka, Krepozt, Poszlenozt, i Postenye bilo je mochi videti na nyeinyem Chelu, i nye velike szrameslyive Ochi povedaleszu vszakomu chesz nyein nedusni Pogled, da Szerdcze nyeinye vkanyuvati ni moglo.

Chiklich napravi z-Katiczum Zpoznanye, ona mûsze dopala; i v-kratkom za iztinito vu nyu zalyubivshisze. Jedna maztna Partia, Brate! rekli szûmû Priateli nyegvi — — nepuztchaj tu Puczu, ona ima vnogo Penezh — pak je k-tomu josh jedino Dete — ti szîszî jako dobro izebral — i ja neznam, kakveh vszeh Bedaztoch nashemu

Digitized by Google

Chiklichu niszu vu Vuha zberbrali; ravno kak josh i szada obchinzko biva, kak dugo szé Lyudi seniju, i kak dugo Bedakov bude, koji pri Senitvi szamo na Peneze glediju.

Katicza za mal Chasz poztane Chiklicheva Zaruchnicza, Goztchenye zaruchnichko dokonchasze, i Chiklich odpelya szvoju Tovarushiczu vu Varash.

Taki vre na Konczu pervoga Leta ona velika Szila — — Lyubavi nyegve jeszo zkadila, on ni vishe Katiczu prestimaval, Katicza chutila je szvoju Neszrechu, i tiha velika Tuga trapila je Szerdcze nyeinye.

Ni Dneva v-Letu vech bilo, v-kojem Chiklich Doma bi bil vecheral, vszaki Den moral je z-szvojémi Pajdasheczi v-Kerchmu hesati, i pred 12 nochnum Vurum malo kada Domov je doshel — kadesze je razbijal — igral — i pijanchuval — pak na szvoju dobru Katiczu pozabil.

Nahadyasze varaskeh Lyudih, koji vmreti bi morali, ako oni vszaki Den kuliko tuliko v-Kerchmu nebi poluknuli; tam zatroshiju vechkrat deszetput tuliko, kuliko oni na szvoje Hisnogozpodarztvo van daju, onda dojdeju szerditi nazad, pak vszaki

Krajczár preklinyajuch' dvádeszetkrat preoberneju, kojega oni na Hranu szvojem Senam i szvojoj sziromaskoj gladnoj Detczi dati moraju.

O, neli jedna gerda Obshanozt za nashe Ztoletje! Muski Zpol bi moral pametneshi i razumneshi biti, bi moral Predvrednozti Dushe Mochih imeti; pak o Salozt! vszakdashne vidisze; da nyegvê Chudi, nyegvî Razumi vnogo pod Senzkemi Razumi poniseniszû.

Za Leto Den Chiklich nikaj drugo na szvojoj Seni ni videl, kak szame Falinge — ona je mûsze videla prozta — netechna — ona mû ni znala vishe po Volyi jézti zkuhati, to je zamuszana Dekla vsze bolye razmela — — Katicza nimû vech lepa bila — pak josche ktomu tak grubo nemiloztiven je bil, da dobroj Katiczi vechput je znal rechi, dagâ je ona ztoprav zevszema neszrechnoga napravila. — —

Sziromaski vi Deklicheczi! vuchetesze iz ovoga Pripovedanya nash Zpol poznavati: vasha dobra Szerdchecza szudiju prevech koriztno za nasz, neverujte nashem priliznem Rechjam — neverujte nashem lepem

Digitized by Google

Opravam — nashoj Szvetlini, mi vkanyujemo jako radi — mi vsze zkoro na Izliku delamo — mi obechamo Divojchiczam zlate Brege, obechamo vnoga dobra Dugovanya, koja, ah Bose! pozabimo — — kadaszmò Tovarushi — — Katicza kakti Deklich ni imela Falinge — ona takajshe kakti Tovarushicza prez Pomenyke bila je, iznimlyuch vu Ochih Tovarusha szvogà.

Verujte meni, prelyublyene Kchere moje Domovine! Muskeglave imaju ostrovidne Ochi, oni vidiju Szlaboche za Zloche — pak szû vam kakti Zvezdgledavczi, koji vù prechiztom Szùnczu ischeju nekakvê Zamazê, i kajti oni takovê ischejù, szami opadnu v-merzke Grabe — vu Orszagu, kade zu hmanye Senzke — onde za ztanovito je joshche vnogo zlochestesheh Muskeh. —

Ako v-jednom Orszagu Razszipnozt vu Opravah ali Czifranye lada, tak je iztinito, da z-vekshinùm Muskeglave vu tom Norczi biti moraju; ar szê Sene czifraju za nam dopaztisze.

Dabi Muskeglave szamo Krepozti i Chednozti Predvrednozt i Prestimanye dale, tak bisze za szegurno Deklichi mahom kre-

Digitized by Google

poztne i chedne terszile biti, za dopaztisze Muskèmglavam. Zakaj hochemo mi vsze Zlocheztoche na sziromaski senzki Zpol rivati? Hochemo odperto valuvati, draga Bratja! da mi tulikajshe nashe Falinge, i Bedaztoche imamo, i budemo izkali Priliku nyih sze habati, tak v-kratkom Vremenu bolshe bude. — — Nut tam — tak velisze vishekrat — Nut tam — premiszli liztor greshni Chlovek! ova Pucza, koja tak chedno jesze zadersavala, je takaj noszecha — ha ha ha, glejte, glejte Lyudi Bosji, kakvî szû vam ovde Deklichi. — — Ali Neszrameslivczi! proszim vasz zdersete vashe gerde Jezike malo nazad — je ova neszrechna jedna napelyana Nekrivnozt, tak lesi Chlovechanztva Prokletztvo zverhu na Zlopelyavcza — i je ona vre vu Szmradu vtoplyena Senzka — tak je opet Prokletztvo prot' nyemu, koi nyu je perviput na Bludnozt napelyal, i vu ovu Glublinu prehitil — ja nepoznam nijednu Bludniczu prez Ozkrunitela Nedusnozti — i nijedna tak neszrameslyivega Sivlenya Flundra vu Varashu ni, koju josh vnogo neszrameslyiveshi Naszladnyak na to ni napravil.

Digitized by Google

Muskeglave! nepishete oszramotlive Napizke ili Pasquile zverhu Senzkeh; ar vi, poleg Dushe prav hochemo rechi; nikaj drugo neoglashujete, kak vashe laztóvite Szramote i Nepametnózti. Hochete vi, draga Bratja! da senzki Zpol ravnem Putom hodi! tak naj pervich vi, (kakti pametneshi Zpol), preztati morate po gerbavom hoditi — i hochete vi, da Deklichi lepobele Dushe imaju, tak opereteszî, molim vasz, ono cherno Blato iz Szerdczh vasheh. — —

Nistarmanye hochemosze mi zopet knashoj Katiczi povernuti. Katicza szamochno szedecha v-szvojoj Komorchiczi, odkojenye Deteta, i Hisnogozpodarztvo bilo je nye Poszluvanye; kak jû jako Sivlenye Tovarusha nyeinyega terlo, tak vendar nigdar nisze od nye chulo Tusenye prot nyemu, ona je szvoje saloztno Pripetchenye z-tihum Terplyivnoztjum podnashala, i miszlila szî: — Vreme vre mojega Musa bû zvuchilo, i nazad dopelyalo. —

I prav tak jesze pripetilo; Chiklich prepal je vu zdvojne Okolnozti; nyegvi tak zvani Priateli oztavili szûgâ z-Penezi, ter obchinzko prichemshi szvoje Nerazumnozti previdyuvati.

Digitized by Google

Nekoi Den szedech gluboko zamishlyen, i cherne Miszli podigale szûszê v-nyegvom Szerdczu gore, kakti Oblaki. —

Katicza videcha Tovarusha szvôga, i nigâ vu takvoj Tugi duse gledeti mogla. — Dobri Mus! veli: Nezdvoj, tvoj Imetek je pomenshan, tiszt morti vsze zgubil, ali Katicza oztaneti josche, vidish, lyublyeni Tovarush! dok szî ti pri tvojeh Priateleh bil, jaszem zatoga nehteru Noch ostro delala, pak szêm po mojoj Marlivozti opet prigozpodarila, kaj szî ti raztepel — Priatel Dushe moje! ako ti mene vishe nelyubish, ako tvoja Katicza ni vech za tvê Szerdcze. — O tak vendar miszli, da ti josche vsze za nyu jeszi — ti moresh mene odurjavati, ja nechu morguvati, ali za Lyubav Bosju, proszimtê, barem tvoju Detchiczu neodurjavaj.

Chiklich hitiszê Katiczi na Persza — kruto verla, izvishena Sena! zkrikne; ja szêm v-krivom Stimanyu bil, i niszem vech vreden Lyubavi tvoje. Dragi Mus! odgovori Katicza; tvoje Szerdcze nema prav, najtî nedela Zpotikanye, kada tigâ tvoja Katicza nechini — — miszmo szrechni zadozta — jaszem opet nashla moga Tovaru-

Digitized by Google

sha, i Katicza je josh zmirom tvoja mehkeszerdchna Tovarushicza.

Szuze Lyubavi ovoga Razgovora dokonchaleszu, — ter od ovoga Vremena Chiklich ni poznal vekshu Szrechu, kak Lyubav szvoje krepoztne Tovarushicze; tiha, hisnozkerbna Veszelya, Povratka nyegvôga k-Krepozti naplatilaszu, i potverdila onu Szvetu Iztinu, dasze jedna krepoztna Tovarushicza zadozta czeniti, i prestimavati nemore.

Nego za Szrechu jednoga takvôga Kincha chutiti, morasze nepokvarjeno Szerdcze imeti, jedno Szerdcze, kakvô negda nashi ztari Horvati imeli jeszu.

Mudro-shegav Zgovor.

Ztari Iznajdki ili Mode zevszema szuprotivniszu novem Iznajdkom; nashi prelyublyeni Predyi senili szûsze iz Lyubavi, à vezdàshne pako Vreme senisze iz drugeh Zrokov; senisze zbog Penezh, zbog Imanyh, zbog Roda. To morem razmeti, rekel je ztari Pangrachich — ali to nikak preszapiti

Digitized by Google

nemorem, kak sze rechi more; da Gozpon Jaztreb Gozpu Luczu, Gozpon Gimbl Gozpodichnu Lizu, i Gozpon Pav Divojku Naniku za Senu je vzel; prémda poleg vszake Pravicze rechisze bi moralo; Jaztrebova Zaruchnicza bila je puna Moshnya Penezh — Gimbl vzel je Roda — à Pav jesze osenil z-jednum velikum Hisum. Ovo bi bilo prav laztovito Govorenye: i odkehdob Moshnya od 20 Jezer fl., velik Rod, i zidane Hise Musev Szerdcza chizto szû prevzele, tak sze ni chuditi, dragi Lyudi! Zakaj dobre Senzke vu iztom Szerdczu vech Mezta nemaju.

Pobosni Jagar Bartol,

ili

Navuk za one, kîsze Ztrashilh bojê, i Zverinu tatzki ztrelyat hodê.

V-jednom ztarom Gradu, v-kojem vech nigdo ni ztanuval, sivel je Jagar, Imenom Bartol; On bil je ztar, i neosenyen, na

Digitized by Google

zvanzki Ztrani Tela koszmat, nego v-Dushi posten i dober. Vu Okoliczi vszi szûgâ radi imeli, cheprem obchinzko jesze glaszilo, da on czoprati, i Vrage zaklinyati zna.

Bartol bil je dobrotiv, imajuchi Znanozti od ozdravlyivih Travh, i nyegvô dobro Szvetuvanye nehteroga betesnoga je nachinilo zdravoga. Takaj Marhu verlo vrachiti je znal, i vu drugeh Neprilikah izkaliszû Lyudi pri nyem Pomoch. Mezto, gde je prebival, bilo je jeden Fertaly Vure dalko od Szela na Ztrani; Okolicza bila je divja; na jednoj viszokoj Pechini ztal je Grad, szamo jedna mala Komorchicza med porushenemi Zidinami bila je josche za Vsivanye dobra; vu ovoj ztanuval je Bartol. Szove i Chuki biliszû nyegvi Szuszedi; ar szûszê vu Zidinah z-Mehnim obraztcheneh na Jate zadersavali, i vechkrat nehteru czelu milu Noch ztrashno zavijali.

Bartol lyubechi ovu tulechu Musikû, i szvojé pernate Hegedushe vszaki Den je hranil, ali ako szê i koji od nyegvêh Goztchenikov po Lozi klatarit bi bil odishel, tak gâ mahom iz Puske je vztrelil. — Ti imash Doma jèzti, velel je: toga ni potrebno, da ti po Lozah Pticzam Nemira chinish, Glad

Digitized by Google

k-tomu tê netira, à oszlaztneh Salosajczev tebi ni treba; pak tak Bartol szvoje Szove, i Chuke na Vuzdi je dersal, ter Prekershitela Zapovedih z-Szmertjum kastiguval.

Vszi szûszê vu onoj Okoliczi chudili, kak vendar to moguche je, da Jagar Bartol vu tom Gradu tak dugo ztanuvati more; ar obchinzke Rechi bileszû, da Ztrashila i Duhi ovo Mezto neszlobodno chine. Pache nehteri chizto potverdyuvaliszû, da Shatan — Bog nasz obchuvaj — na ovoj Pechini z-Czoperniczami, i nechiztemi Duhi Goztchenya i Pleszanya tira; jeden ztanovit Shostar, koi nigdar na Vecher z-treznum Glavum Domov ni doshel, je szam mochno tu Iztinu potverdil; dagâ je jednoch Vrag, kadabi on v-Nochi mimo Grada iti bil moral, popal, i jako ztrashno po Obrazu zdrapal, premda malo potlam jesze zeznalo od iztoga nyega — — da ov pijani Chep v-Ternye je opal, i szam szê chesz Noch na to zpravil.

Z-jednum Rechjum, vsziszû videli i chuli ta Ztrashila, szamo nash dobri Bartol, koi pobosen Chlovek prez detchinzkeh Predszudov bil je, nikaj ni videl, niti chul. Vechkrat szê iz vszega Szerdcza szmejal,

Digitized by Google

gdaszû v-Kerchmi muski Detchaki na Jate v-okol nyega ztali, i pitaligâ, kaj on josche v-ztarom Gradu Czoperniczh ni videl?

Ovo nyegvo Szmejanye dalo je Priliku, da nehteri vu Vsho drugomu priseptnul, i potverdil je, da Jagar Bartol z-zlocheztem Nepriatelom szam dobro razmetisze mora; ar, velel je jeden k-drugomu: Ti znash, da Vrag z-Jagari dober Priatel je, i rad szê szam kakti Jagar preopravi. To ja dobro znam; odgovori mû drugi; neg to razmeti nemrêm, da Bartol tak pobosno sive, i marlivo v-Czirkvu hodi, dabi on z-Vragom v-Pajdastvu bil, tak nebi Boga molil. Ravno to je, kaj mê chizto zmeshanoga chini, rekel je pervi; gdo zna? morebiti je szam Vrag, koi nasz liztor szlepi. Zatem dva szegurneshi Detchaki blise k-nyemu ishliszu, i pretreszivali Jagara Bartola od Glave do Peth — nebili kozje Noge, ali jarchevo Rosichke kak videti mogli: Ne Iztina, na moju Veru! rekel je jeden; misze vendar jako vkanyujemo, Jagar Bartol je Chlovek, kak koi goder drugi; kajti, dabi on Vrag bil, tak bi moral chesz Nosz govoriti. Pravo imash: odgovori mû drugi; ta Proba je podpunoma iztinita. — Pak tak szû szudili, i

ber-

berbrali, kulikoputi dobroga Jagara Bartola videliszû, i niszu znali, kaj vsze iz nyega bi chinili.

Nekoi Den iz Zapovedi gozpodzke Jagar Bartol bi bil v-Lovu, gde jednu jaku puskenu Hit chuvshi, kojagâ na tu Miszel je dopelyala, da morti koi ztranyzki Zverinoztrelecz kakvô Zverinche na tla je obalil. Bartol zkrije szê za Germ, i otajno chaka; na Priliku za jedno pol Vure vidi jednoga proztoga Chloveka z-Puskum iti, za kojem taki Bartol poderchi, neg' zabadava, ar doztignuti gâ ne mogel; kajti Mus szvoje Noge dobro bi bil podbol; — Bartol zmirom zdalka szledîgâ, i zadnyich zpazi, da izti Zverinosztrelecz iz nyegvôga Szela jeden sziromaski tesachki Chlovek bil je. Bartol pochaka do dojduche Nedelye, v-kojoj v-Vecher k-iztomu je doshel. — Bog tê pozdravi, Josko! velel je Bartol, kak kaj ide? Ah, kak bi ishlo, odgovori mû Josko: Zlo zadozta.

Bartol. Zakaj Zlo?

Josko. Zmirom szêm neszrechen, ztoprav kaj szûmî dve Krave i jedna breja Kobila vczerkla, pak szêm dugo betesen bil.

Digitized by Google

Bartol. To je zaizto veliko Zlo: medtemtoga nemorate taki zdvojiti. Bog vam vre pomogel bude, szamo vsze vdily budete poszleni i pravotvorni — ovo — imate za Chasz Pet Rajnski negsze posteno zadersavajte, pak najte biti Zverinoztrelecz, nehodetemi po Shumi z-Puskum — — Ajah — to Dugovanye nikaj neznamenuje — szamoga szebe po tom neszrechnoga chinite. — Vi imate Senu i Detczu — viszê morate za nye chuvati; Zverinokradczi privchijusze Manguvanyu, pak zadnyich poztaneju pravi sivi Tati — obechajte mi, Josko — vi mê razmete. — Tak je rekel Bartol, ztiznul za Ruku Joska, i szvojemi Puti odishel.

Bilszem nakanil, Pripetchenye nashega dobroga Jagara Bartola dokonchati, da pako kruto bi selel, da bisze to v-Szerdczu pochutilo, kaj povedalszêm, tak bi hotel, da bisze vashe Dushe, dragi moji Domorodczi! takaj dobra i krepoztna Chinenya zvershavati terszile.

Digitized by Google

Ja razmem po ovom Szerdcza Terszenyu onu dichnu Pochutnozt Dobrote, koja nikakvô neobteszano Dersanye, nikakvû Szerdcza Divjozt nepozna, nego ono vugodno Chutenye, koje Dushe nashe izvishuje, i nasz pravedne Kerztchenike chini.

Tak je nekakvô szladko Objachenye v-nutreshnem Telu, draga moja Bratja! blisnyega z-priatelnemi Navuchitela nashega Jesusha Kristusha Peldami na pravi Put dopelyati; Bratju nashu od Zabludov odvlechi, nyu z-Vugodnoztjum popraviti, ako faliju, Nepriatelom nashem odproztiti, i vu vszakom Chloveku Kip Ztvoritela szvôga postuvati; ovoszû Chinenya, koja liztor on v-Ztalishu je zvershavati, koi Miloschu Bosju ima, i Szvetoga Evangeliuma naszlleduje.

Kak dugo josche Divjozt v-nashem Szerdczu Mezto najde, kak dugo josh prikladniszmô Lyudi vmarjati, i Naszlad imamo obtershavati blisnyega nashega, tak dugo niszmô mi josche pravi Kerztcheniki.

Valujmo odperto, lyublyena Bratja! daszmô vechkrat ovo naj blaseneshe Ime ozkrunili; nistarmanye hochemosze terszziti, opet popraviti.

Digitized by Google

Kak oszramotcheno nemoramo mi totu ztati, ako jeden Pogled na Sivlenye nashega Odkupitela hitimo, kad gâ gledimo, kak On z-Mosnoztjum i Vugodnoztjum med Vnosinum puntarzkoga Puka ztoji? Kamenujte, krichi razvuzdano Lyudztvo; tu Lotriczu, ona je proti Zapovedi chinila, vredna je Szmerti. Jesush Kristush pako pognyulsze je doli, i piszal z-Perztom na Zemlyi, govorech: Gdo zmed vasz prez Greha je, on naj pervoga Kamena na nyu hiti.

O Kerztcheniki! Kerztcheniki! Kakov Szveti Navuk za nasz! Za nasz, koji vu nehtereh Sivlenya Dogodkih, kakti lyuta Sivina, kojaszû prez Razuma, na nashega bludnoga blisnega navalyujemo.

Visze v-kanyujete, Bratja! ako stimate, da Dogodki nahadyajusze, v-kojeh vi po Ogrutnozti szlobodni bi bili, pod Izgovorom domorodnu Diku ali chiju drugu branech, vashega blisnyega vmoriti.

Jeszu naredyene za Prekershitele Pravicze orszachke, ter nyim ztoji szuditi, i kastiguvati, à ne nam, lyublyena Bratja!

Digitized by Google

miszmô ni Szudczi, i bi bilo jedno Kastige vredno Poszvojenye, dabi szi Oblazt zverhu Szmerti blisnyega poszvojiti hoteli.

Biliszû negda Bolvanom Oltari podignyeni, i krivem Bogom merczvariliszû i rasali nekrivo Lyudztvo.

Ali zpomeneteszê, Bratja! potlamkam je Szvetlozt na Szvet doshla, hitcheniszû ovi bolvanzki Bogi iz Oltarov. Jesush Kristush je navuchal Lyubav blisneyga, i on, koi nyega naszleduvati hoche, morasze po iztoj izkazati. Premdà Pregonztva Duh, koi szê tak rad v-chlovechanzko Szerdcze riva, pogaszi lehko ove Szvete Navuke; Vszaki Izgovor, vszaka naj menysha Prilika je nam draga — mi odurjavamo radi blisnyega nashega, pak hochemo josche ovu Szerdcza Odurnozt po Izliku Pobosnozti zaszlepiti, ali po Bogochaztju pokriti. Pobosnozt nepozna Zbantuvanye. Obmi Brata tvôga, i odprozti mû, ako tê je razszerdil, ter onda ztupi k-Oltaru. Ako pak ni tebe, nego Vekivechnoga zbantuval, tak ischi Priliku nyega od Zabludov odvernuti, pak moli za nyega k-Vszamoguchemu za Odproztchenye Grehov nyegvêh. Hochemo anda, lyublyena Bratja

Digitized by Google

Domorodczi! Szerdcze nashe na Lyubav blisnyega szlositi, i ako koi zmed nasz pregreshi, tak hochemosze na Szvete Rechi Kristusheve zmiszliti, i nam rechi: — Gdo zmed nasz prez Greha je, on naj poztavi pervoga Kamena na nyega: — —

Kadabi Bartol Doma bil, razmishlyavajuchi od toga sziromaskoga Tesaka — je vendar pravi Sziromah; reche: ima punu Hisu Detcze. Neszrechni! O dabi ja v-Mogochnozti bil nyemu pomochi! tak miszli Bartol, i vre 5o fl. pripravi, Izte tomu tesachkomu Chloveku za odnezti. Jaszêm neosenyen, rekel je Bartol, nit imam Sene, nit Detcze, kaj mi vchini oveh 5o fl. more mi nye jenkrat Josko povernuti, tak je verne, ako nebû mogel, tak je vsze jedno: Ovak govori Bartol szobum, i zaizto vre je pri Hisi Rukodelavcza. Gde je Josko? zachme zvati: ali zahman, Josko nibil Doma. — Odishel je nekam, krichi Joskova Sena. — Êh no — odgovori Bartol, tak napravete mû Veszelye, kada Domov dojde; ovo imate nekaj Penezh. Ova sziromaska Sena chizto zvan szebe poztala je, i zkoro govoriti ni mogla, kadabi tuliko Penezh

Digitized by Google

bila videla, zadnyich potlamkam je od szvôga Oszupnenya k-szebi doshla, i Bartolu zahvaliti szê hotela, nyega vech ovde ne bilo.

Bartol, zevszema zadovolyen v-Dushi od szvôga verloga China, ishel je po szvojem Zvanyaposzlu, ter ide vu Shumu marlivo za pogledati. Komaj jeden Fertaly Vure bil je v-Shikarju, i zpazi dva Zverinoztrelcze v-preobrasenoj Opravi, gyegyerno pozkochi prot' nyim, i krichi na nye; jeden pako zmed nyih taki naprot Jagaru Bartolu zprusi, Bartol omamlyen jesze prekopitnul; à Chiniteli poblegiszû.

Vishe kak jednu Vuru v-Kervi Jagar lesal je, doklam zadnyich jeden Dervar ovoga ranyenoga bi bil nashel, i nyega na Tachkah Domov odpelyal. — Vrachitel k-Bartolu bil je pozvan, i prilagodil vsze Trude, neg' zaobztuny; ar Rana szmertna je bila.

Hochemo jeden kratek Chasz Jagara vu Vrachiteloveh Rukah oztaviti, ter vernemosze vu Josefovu Huticzu nazad.

Kakti Chlovek, koi szê Krivcza hmanyega China zna, dojdoshe Josko k-Seni

Digitized by Google

szvojoj, nyegvâ Licza bilaszû bleda kak Ztena, nyegvê Ochi gluboko v-Glavi lesaleszû, i nyegvô Chelo puno Zmutnye videlosze. Kaj tî fali? krichi Magda, ovak jesze zvala Joskova Sena: kaj tî fali? za Lyubav Bosju — dragi Mus! ti vân gledish, kak dabi bil Vmoritel. Vmoritel, zkrikne Josko: to szêm — ja — O neszrechna Sena! poszluhni, bilszêm v-Lozi, hotelszêm Zverinche vztreliti, dabi vendar nekaj za siveti imeli, tam nasz pograbil je Jagar Bartol; Ztrahota i Zkerbi za Detczu moju obladale szûmê — i ja — O Sena! O Sena! i jaszêm vztrelil dobroga nashega Bartola. — Josko! Josko! za pet Ranh Bosjeh, kaj szî vchinil? Krichi plachuch Magda; ti szî Otczovmorecz, Vmoritel tvôga Dobrochinitela; vidish, Bartol nasz je iz vsze Nevolye zvlekel — dal nam je tuliko Penezh — pak ti — O lyuti! O odurni! — — pak tiszîgâ vztrelil, jeli tî niszêm rekla nehodi vishe v-Lov? niszêmli tê lepo proszila, puzti Pusku na Ztran? nechutishli Kastigu, ako sze gozpodinova Zapoved prekershi. — Josko szedechi dugo negenlyiv kakti Kamen; teda negda podigne szvoje Ochi k-Nebu, i Potok Szuzh po Liczah nyegvêh valyalsze je. Bartol, Bartol! moj Dobrochinitel, à ja pak

Digitized by Google

nyegov Vmoritel? Ovak krichal je on — z-takvémi saloztnemi Rechmi, koje vszako chlovechanzko Szerdcze zlamati bi bile mogle.

Po jednem preczek dugom Chaszu podignesze Josko z-rusnem Krichem — videti gâ moram — i povedati mû hochu, da ja nyegov Vmoritel jeszem. Kaj hochesh ti, kaj? Neszrechni! govori Magda dalye; hochesh ti Szmert tvoju? — Odvlecheju tê v-Temniczu, pak vmreti budesh moral, miszli vendar na Senu, i Detczu tvoju. Ali Josko na Rechi Magdine gluh bil je, oztavil nyu, i oderchal k-betesnomu Jagaru.

Bartol tesko je dihal, szmertna Bledozt pokrila je vre Licza nyegvâ, trudno lesechi na Pozteli, i z-gingavem Glaszom zkrichi prot' Nebu: — Vszamoguchi Bose! preporuchamtî Dushu moju! — Bose! Odprozti momû Vmoritelu. — Jedna Szuza iz Ochih nyegvêh czurecha, iztinzko Szerdcza nyegvôga Odpuztchanye potverdila je, — i vu tom Hipu ztupi Josko vu Hisu.

Bartol podignesze gore, i poda mû taki naproti Ruku, koja vre mokra od szmertnoga Pota bila je. Josko prime nyu,

Digitized by Google

i zmochijû z-gorkemi Szuzami, ono, kaj szamo jeden vmirajuchi Kerztchenik na Konczu szvóga Sitka szvômu Szmertnonepriatelu od Oproztchenya i Lyubavi rechi more, to vsze nash dobri Bartol rekel je Josku.

Vchiniszê szlobodnoga, za Volyu Bosju! vchini szê szlobodnoga, prichel je Ranyenik govoriti: ti bi mogel neszrechen biti, Nut! ovo imash Klucha, tam vu tom chernom Ormaru najdesh z-Penezi Ladichiczu, vzemi jû, pak besi. — —

Nechu besati, nit szê szlobodnoga vchiniti hochu, odgovori Josko: z-tobum vmreti hochu, kaj mi duse Sivlenye — — tvoj vmirajuchi Kip zmirom pred Ochmi budemi; vszigdar ov naj cherneshi zmed vszeh Chinov bude mê opominal, vekoma suhko Chertenye, koje Dushu moju grize, v-Szerdczu okolu noszil budem. — Puzti mê vmreti, je jedno Dobrochinztvo za mê.

Sivi — viche Bartol josh, proszim tê, sivi — pak povedy vszem onem, koji vu tvojem Ztalishu jeszu, ovo neszrechno Pripetchenye — proszi nye z-prusanemi Rukami, vu mojem Imenu, da oni vendar Senu i Detczu zarad jednoga Zverincheta aldu-

Digitized by Google

vati nebi hoteli. — Ovak govorech Bartol, Dushu je puztchal.

Josko zgubivshi Razuma, derchal je szim tam kakti ztekli, doklam zadnyich bi bil doshel do velikoga Potoka, v-kojega zkochil, i dokonchavshi jako ztrahovito szvoje Sivlenye.

Detcza pako Joskova niszû bila chizto neszrechna, kajti Bartol nyim je oztavil vesz szvoj Imetek. Gozpodzki Chaztnik dal je nyi dobro odhraniti, poztalaszû pravotvorni Lyudi, i szvetkujû josche vszako Leto Zpomenek Dobrochinitela szvôga. Rosicze razteju na Grobeku Bartolovom, i Meszecz vugodno szija na Pepel nyegov.

Blasena — Ah trikrat blasena mora ona Vura biti, v-kojoj pravichni szvoje Ochi zapre, vsza bojazliva szmertna Zkazila neztaneju na zadnyoj Pozteli pobosnoga, nyegvâ Szmert je szamo Odhadyanye vu blaseneshe Okolicze.

O Bratja! Kak nam bû dobro jenkrat pri Szerdczu, gda rushechasze nasha Narava nam obznani, da ta veliki Den blizu je, na kojem Dusha od Tela razdrusisze, i pred

Digitized by Google

Vekivechnoga ztupi, za dobra Chinenya Platchu prijeti.

Kada szi ja ovak razmislyavam, tak nuternya Radozt prebada mi Persza moja. Szvet ima Jezero noveh Podsiganyih za mê, ja pozabim opet na vsze Terhe i Teskoche ovoga Sivlenya pri onom rusno prevelikem Mislenyu Vekivechnozti.

Lyublyena moja Bratja! chutim ja tak nekaj, kaj mê chizto Chlovekom chini, vszakoga Proszjaka bi hotel z-Dushe Radoztjum na moje Szerdcze pritiznuti, i nyemu rechi: Brat Vekivechnozti! budi veszel, dojde jedno Vreme, gde ti z-Kralyi jednak budesh; na dalye chutim ja, da mi vszi Lyudi jeszmo, da vszaki Chin je prez Zaszlusenya, ako nema Czilya za szrechnoga blisnyega napraviti.

Zatem chutim ja, kak Szveto je Bogochaztje, koje nasz Jesush Kristush je vuchil, kak jako ono na Dobro vszakoga szlednyega Chloveka pretesesze, i kak dalko szêm od ovoga obchinzko zapovedanoga Navuka odztupil; Posaluvanye szilisze v-Szerdcze moje, i gorke Szuze iz Ochih techeju mi, koje bi Dneve i Dneve preplakati hotel. —

Digitized by Google

Bratja Pepela! Ov gore v-Nebu prebivajuchi, dobro je z-nami miszlil, hochemo takaj i mi z-nashem blisnyem dobro miszliti; kajti Szveta Vera zapoveda blisnyega lyubiti. Kak mora on dober biti, koi druge Zapovedi nedaje, kak Zapovedi Lyubavi — kak dober mora on biti? Radujmosze, Bratja! jednoch pred nyega dojti.

Ali hochemo mi jedno malo nuternya Dushe nashe iztinzko pogledati, pak hochemo valuvati, kajszmô josche mi. — Kak? je ovo Dusha Chloveka iz Hukanya Vekivechnoga porodyena — je ona Odvetek Vekivechnozti, kak je preobrasena — kakvâ Vputchenya od Vekivechnozti, kakvâ Vputchenya od Bogochaztja moraju Lyudi imeti? Kaj vidim ja, Bratja! kaj vidim ja? Vi derchite v-Hisu Bosju. O! ztanete, ztanete — nemolete; Vuho Nedokonchlyivoga Boga za vasz je zaperto, nebû vasz poszluhnul; dajte predi krivichne Imetke vashe nazad, nadomeztete Postenye, koje ztê nekrivomu po Ogovarjanyu odteli, odpovedyte Szvojhasznozti, Nazlobu, Vkanyuvanyu, i Obtershavanyu blisnyeh; — onda, kada vi ova vchiniliztê, onda z-vszum Podlosnoztjum vashe Molitve podignete k-Nebu, i kakti juterna

Digitized by Google

Rosza bosji Blagoszlov zverhu vasz dole bude czurel.

Plachemosze, plachemosze predraga Bratja! zverhu nasheh Bedaztoch: zverhu nasheh Hmanyoch plakati moramosze. Mi imenujemo nasz Kerztchenike, pak vechput neszmò nit naravzki Lyudi; kaj, naravzki Lyudi? niti jenkrat od Fele dobreh Sivinh szmò mi. Bog nam je dal Razuma, pak gâ na Obtershavanye blisnyega potrebujemo; pache, tak dalko jeszmo vu Zlocheztoche prepali, da mi podztupimosze moliti, zpovedati, i k-Szvetoj Prichezti iti, prez za rechi, da mi molechi i zpovedajuchi Zlotvorczi jeszmo: nashe Dushnozpoznanye prejako zpi, nikakov Ztrele Vudarecz vech nemoregâ izbuditi; stimate vi, da vam Lasi povedam; tak proszim, poszlubnete mè, hochu vam pokazati — da vasha Vezt vu szmertnom Sznu lesi.

Nevkanyujeli josche vszaki Den nehteri Kramar z-zlocheztum ali pokvarjenum Robum? nemoramoli Maszlo mezto Olya? kuruznu Melyu mezto Maszla kupuvati?

Jeli nehabi od Dneva do Dneva nehteri Kerchmar dragu Czenu Pila? jeli nekvari

Digitized by Google

nehteri Nezdushnyak Vino, kadagâ vozi, — z-Vodum? jeli nemetche nehteri Ostariash vu Vino Svepla, Duhana ali kaj drugoga, pak nachinya, iz oveh zmosneh bosanzkeh Prikazov, chrevodraplyeche Napitke.

Neprodavajulisze mezto Szvetch lojnateh, iz szvinyzke Mazti napravlyene? koje Mosnyi, i Zdravju skodiju — netersili nehtera Filarka zpod Kvochke vzeta Jajcza? —

Nedelajuli nekoji Betega Kuhari, koje Pivare imenujemo, za sziromaskoga Delavcza nevolyne Pitve, v-kojeh nit izte Czuczke kupati bi szmeli, pak proztomu Chloveku pod dobru Pivu prodavaju? jeli izti netersiju, Drosdyicze ili Penicze zlochezte k-tomu josche z-Melyum primeshane, v-turzku Czenu? —

Niszûli Szlugi i Dekle, koje dobro pitati i drago platchati moramo, pervi Tati vu Hisi?

Jelisze Den za Dnevom pri Meri i Vagi nevkanyuje? —

Ozkrunyujusze nevraseni Deklichi, obchanuju zakonzke Sene, obtershava blisnyi

Digitized by Google

nash; on krade, á ov odtimlye, ali poszudyuje Peneze iz 3o na Zto.

Pak vszi ovi zpovedajusze i vkanyujû, moliju i kradeju; — — o kakvâ Szmesharia! — Bog vam daj dugo Sivlenye; — ar, kada vi vmirali, i na szmertnoj Pozteli teske vashe Grehe budete prevideli; tak morate v-pamet vzeti; — da vashe Zpovedi niszû Pokore, i vashe Molitve niszû Molitve bile. — Bratja draga! Hochemo vszaki Den Szveti Evangelium chteti, i pobosnoga Jagara Bartola prosziti, da on pri Gozpodinu Bogu za Odproztchenye Grehov nasheh moliti bi hotel.

Digitized by Google

Nelyubiju vzsi Lyudi Bratju szvoju.

Chlovek, za Dobro chiniti ztvorjen, oztavlya Szvete Pute naravzke, nepozna szvoju laztovitu Velikóchu, preobrasuje naj perveshi Kip Bosanzki, i napravlya iz zemelyzkoga Paradisusha Jamu Nevolye.

O Bratja lyublyena! kak blaseno chlovechanzko Sivlènye bi bilo, dabi Szerdcza nasha v-Szlosnozti, i v-Lyubavi blisnyega szvoju Dusnozt zpunyavala, dabi zemelyzki Ztanovniki to bili, kaj biti bi morali, i k-chemu je nye Vekivechni ztvoril. Neli vsze nasz Previdnozt Bosanzka za dobre Lyùdi odluchila? Zakaj oztàvlyamo Nyeìno Szvèto Nakanyenye? Zakaj Hisu Bosju na nikaj devamo, i zakaj chinimo mi nam sza-

Digitized by Google

mem iz naj odicheneshe Zvorjènyh Pelde ztrashnu Puztìnu?

Neli szmô vszi Detcza vremenita, i Szusni jedne nenadejane Minute? Jeli niszmô Metulyom jednaki, kojeh szamo Rosnyaka Meszecza sivlènye terpi; i jeli nasz jeden mali Chervek z-chemerom szvojem zkonchati nemore? — Zakaj ada, dragi Zkupztanovniki! ovch nekuliko sivlènya Minuth Dobra chiniti nechemo? vém za mal Chasz neztanemo, kak Pena na Vodi, Dim na Vetru zgine, tak i mi zginemo, i zadnyich na Nistar dojdemo.

Neg' pozablyújemo, gdo szmô mi, pozablyujemosze iz onoga prevelikoga Czilya Odluke nashe. Kakti zgrablyive Ztvari nasz szame preganyamo, ozkrunyujemo Ztvoritela, i obshanyújemo Szvetu Naravu. Gdó zmed nasz, o Bratja! one kruto viteske Rechi je premishlyával, koje i gda chlovechanzki Jezik zgovoril je? — Gdo je nye pretreszival, i gluboko v-Szerdczu chutil, Rechi Sz. Pavla Apostola? — Dabi ja dojducha nazveztchati znal, i bi znal vsze Zkrovnozti, i bi imel vsza Znanya i vsze Veruvanye, da-

Digitized by Google

bi Brege z-jednoga na drugo Mezto prenashal, pak Lyubavi nebi imel, tak bi bil nikaj: i dabi ja vesz moj Imetek Sziromakom podelyil, i bi puztchal Telo moje sgati, pak nebi lyubil blisnyega, tak nebi meni nish hasznelo. — Ovak je rekel ov odicheni, i to izto z-prehvalyenemi szvojemi Chini pokazal.

O! dabi mogel ov dobrotivni iz Naruchaja Vekivechnozti opet nazàd dojti, Chinenya nasha videti, i on bisze i pak v-Grob zrushiti moral — kakti Rosicza od hudoga polnochnoga Vetra. Kak je to moguche, da v-nashem razszvetchenom Ztoletju josche divjeh, i ogrutneh Chinov nahajasze, nad kojemi chlovechanztvo preztrashitisze mora. Divjozt i Ogrutnozt je josh vu nektereh Lyudih Szerdczah — i doizto gerda Divjozt, da Laszi na Vishàk ztati bi morali, i vszaka Kaplyicza Kervi Ledom poztati, kada oposzred; med tulikemi Navuki, josche Rusnozt med chlovechanzkemi Ztvorjenyi nahadyasze.

Pred nekulikemi Letmi ladanyzki Szluga Vino vu Varash dopelyavshi, kade pri Zpra-

Digitized by Google

vlyanyu iztoga v-Pevniczu jesze pripetilo, da Lagév na nyega zvernulsze je, i obodve mû Noge zterl, — ztrahovito lesechi ov tusni na Tleh, je za Pomoch milo proszil — Pajdashi nyegvî odneszli szûgâ bili k-naj blisneshemu Vrachitelu; ali ov nemiloszerdni nigâ k-szebi vzel — „vkraj z-nyim! Krichal je Vrachitel, ja bi imel vnogo poszluvati, dabi prez Platche vrachiti hotel Szluge, kî szî Noge zlamlyeju, — toga Vraga — bi mîsze josche hotelo — neszete szigâ, kam gâ hochete;“ — zahman Szuze iz Ochih ovoga neszréchnoga valyale szûsze, — zahman viche za Miloszerdnozt od Neba — Vrachitel bil je gluh, i nigâ chuti hotel. —

Neszliszû neszrechnoga dalye, i Vnosina Lyudih szleduvalagâ; — vszakigâ pogledal — to je jedna velika Neszrecha, jesze krichalo, i preshlosze opet tak merzlo od nyega, kak sze k-nyemu je doshlo. Nekak szrechno namerivshisze jeden krepozten ztari Redovnik k-tomu Dogodku — vidèchi ztrashen Ztalish neszrechnoga, je zproti ob szvojeh Ztroskeh k-Ranovrachu odnezti zapovedalgâ, ter za Hranu i Zdravje nyegvô marlivu Zkerb noszil. —

Digitized by Google

O Chlovechanztva Priatel! Hvala tebi Jezeroputi, verli i viteski Ztarchecz! dabi znal, da tvoje dobrotivno Szerdcze nebi zbantuval, tak bi hotel ovde z-zlatemi Szlovami tvoje Ime prilositi. — — — Proszim leztor jednu Rech za nashega neobteszanoga Vrachitela. —

„Kak ztè ovu Noch prezpali? moj dragi G. Vrachitel! prez Dvojmbe chizto dobro: O to mije sal, da vi josh mirno zpati morète; poklamkam szû vam ovakvi tusnosaloztni Chini znani, meni bi dragshe bilo, da nebi bili dobro zpali; kaj ztè vi ni presmehke Szenye imeli? Ni sze vam ov nevolyni Oblichaj vashega terpechega blisnyega zlamanemi Koztmi kakti nochni Szumrak pred Ochi vashe zkazal? Niszu Vuha vasha kruto ztrahoviti Glasz nyegov chula? — Kak? — vizte nish ni videli, nit chuli? Tak ztè na Szmert betesni — kaj ov rugotni Plashila Kip josche ni bil Visikatoria za Szerdcze vashe? — pak nevleche vishe? — pripravetesze k-Szmerti, vasha Dusha vimira.“

Nechemdrni! tiszi mi Kerztchenik? — Ne! ti nezaszlusish ovoga preodichenoga

Digitized by Google

Imena Delnik biti. — Lyubav blisnyega pakasuje Kerztchenika, i ova je Szerdczu tvômu neznana.

Povedy mî moj dragi! kak szе podufash ti pred Vszamoguchega Boga dojti? — Kak sze podztupish ti Szvetu Molitvu, koju nasz Jesush Kristush je vuchil, ponoviti, Otcza imenuvati, koi tî je zapovedal Bratju tvoju lyubiti, koju ti odurjavash? — Moreshli ti z-goruchem Szerdczem rechi? Gozpone! Budi Volya tvoja, ali dojdi Kralyevztvo tvôje, pokehdob tê Dushnozpoznanye vputiti mora, da ti vuprav prot' Nakanyenyu Ztvoritela tvôga baratal jeszi. —

O! besi Hisu Bosju; nemoli vech k-Nebu, ar prava tvoja Molitva zverhu szamoga tebe Prokletztvo bude.

Cheprem vendar moresh ti pokojen biti, ako tebi Dusha tvoja nikakovo Zpotikanye nechini; tak szî pokvarjen, kakgod Kukoly pokvarjen je, kojega Polyodelavecz iz Nyive szvoje zkopal je. Ti szî nigdar ni bil Priatel Szvete Vere Kerztchanzke, tvoje vsze Pobosnozti i Molitve na Izliku chinil szî; da po tom Szvêtu Ochi zamasesh; —

Digitized by Google

ali yeruj meni, onoga gore Gozpona — pod nikakov Nachin nevkanish ti. — —

Bojar ili Malar iz Becha.

Nekoi Bojar v-Bechu Varashu lepu Zpodobu zkupoga Chloveka bil je namalal, i ob Szejmu z-drugum szvojum Robum na Prodavanye obeszil. Ztari zkupi *Pernkich* iduchi mimo Hise Malarove zapazi tu Zpodobu. — — To je moja prava Zpodoba, zkrikne on: Hej Malar! Kak szê ti podztupish moj pravi Oblichaj pred vesz Szvèt na Prodaj poztaviti? — — Ja moram Zadovolyschinu imeti, moram ti Pravdu na Vrat obesziti. *Pernkich* taki on Hip odide k-Szudczu, i tusi nekrivoga Bojara; Szudecz potegne Bojara na Szùd: Dragi G. Szudecz! reche Bojar; ja nepoznam G. Pernkicha, nit szêm moje sive Dni dve Rechi z-nyim potroshil: jaszem med oztalemi Oblichaji takaj jednoga Zkupcza namalal, — zato ne moja Krivnya, da Obraz

Digitized by Google

Zkupozti Pernkichov Obraz je. — — Odhadyaj, reche Szudecz k-Pernkichu, odhadyaj mî zpred Ochih gerdi Usurash! ti szî szê szam izdal, gdo szî ti! — miszli — da Iztina je Zerczalo; — pogledish szê ti nuter, pak vidish zamazan i chern Obraz; tak nekriyi Zerczalo, neg' szamoga tebe. Prav dobro G. Szudecz! odgovori poleg ztojechi Gozpon K** Iztina oztane vszigdar Iztina. — Ona kase Chloveku Zerczalo v-Knigi, v-Peldi, i na Gledalischu. — O Pernkichi! besete Knige, Pelde, i Igrokaze! ar bi vi opet vashe Oblichaje najti mogli, kaj za iztinito nasha Krivnya nebi bila. Nehteri prodaje kruto dobru Mazt, ali ona po peklenzko grize, koi zdrave Kose nema.

Z-Vuhi rusen je on Oszel,
Kîbi vsze rad imel Zlato!
Kômu v-Blagu vesz je Poszel,
Kak dab' sivel szamo zato. — —

Daj al' nedaj, kakti drago,
Trûdsze, zkerbi, ali shali:
Tvoje vendar drago Blago,
Drugi budû zpèch vsivali.

Jambreshich.

Digitized by Google

Baricza

ili

dobra Dekla.

V-proztoj Hisiczi jesze Baricza narodila; nye Ztareshi biliszu jako sziromaski, ali drugach biliszu Kerztchanzki i krepoztni.

Ztari Peter Barichin Otecz bil je imenuvan, v-Szelu prestimavali szûgâ, i vszaki gâ rad imal, kajti bil je posten Chlovek. —

V-Mladozti szvojoj szlusechi za Szlugu, i vszaki Mus, koi josh iz Szlusbe nyegvê jesze zpomenul, z-glubline Szerdcza zdihavajuch k-Nebu krichal je: „O dabi ja vendar barem josh jenkrat takvôga Szlugu imeti mogel, kakov ztari Peter bil je!“

Peter ravno tak Bariczu szvoju je odhranil: „Ti morâsh szî z-Szlusenyem Kruha vszakdashnega zkerbeti, Dete! velel je on:

Digitized by Google

vuchisze ada rano Dusnozti tvoje, budi verna, postena, i poszlena; ter budû tê Lyudi povszud radi imeli, i G. Bog bude za tê zkerbel, kak je On za mê zkerbel.“

Iztina je to, da szlusiti je jedno tesko Dugovanye, neg' josh teseshe je vu vezdashnem Vremenu Szluge ali Dekle postene imeti mochi.

Dabi mî ti takvâ bila, govori Peter nadalye: kakvê szû szadashne Dekle, tak hochu dobroga Boga prosziti, da tê hromu i plantavu napravi; v-Spitalu rajshi tê selim nevolynu vmirati videti, kak Zpotikanye od Vezti moje podnashati, daszêm takvôga Nezpreta Szvètu zplodil. O Baricza! Baricza! vidish — kak tê ja rad imam — tak bi tê hotel z-mojemi Rukami zagutiti, dabi ti meni takvâ jedna Ztvar bila. —

Ovak govorechega Petra Baricza pazlivo poszlushala je, ter Peter raztolmachuval je nyoj drusinzke Dusnozti.

Drusinzke Dusnozti! Kak? imaju Szlugi i Dekle takajshe Dusnozti? Chinimisze, kak dabi bil ja negde od toga chtel; neg' miszlim, daszemsze pobluditi moral, ali

Digitized by Google

onu Knigu, v-kojoj szû Dusnozti Drusine napiszane ztale, moraliszû zaizto Moli pojèzti: Kajti vu obchinzkom Chinenyu ide to Dugovanye zeszvema drugach.

Szumlyim, da vre od nekojega Vremena, Drusinu imeti, nikaj drugo ne, kak Szluge i Dekle tuztiti, koje szû szamo Gozpodariczam na Szerdu; — i lene Lyudi platchati, koji za drage Peneze laseju, kradeju i v-kanyujû. — Tak je to — i to mora tak biti, ar da nebi moralo biti, tak za ztanovito ovo Dugovanye zdavnya vre bisze bilo popravilo. O Nebo! Kulika Vnosina leneh, shegaveh, jezichliveh, z-Ochi v-Ochi vkanlyiveh, nevalyaneh Deklih najdesze! vidimisze, kak dabisze vre od izte Mladozti zevszum moguchum Marlivoztjum k-tomu privuchale, vrednem i dobrem Gozpodarom i Gozpodariczam Jada i Zlateniczu napravlyati.

Pak na pod konecz koncza, lyublyeni Chtevecz! kaj szlediuje iz oveh pohablyeneh Szerdczh? — zkvarjena Plemena, nevolyna, chuklyava, i shepava Detcza, — mertvi Porodi — zapuztchena Tovarushtva Poszle-

Digitized by Google

jaszu zlocheztch Dekkh, i Obladanye nyihoveh Zlobh.

Sziromaski ti Szelyan! koi Kcher tvoju vu Varash szlusit poshilyash, proszim tê, ako rad imash Dete tvoje — zadersi jû Doma — rajshi puzti nyu za malu Platchu na Szelu szlusiti, i postenoj biti, vu Varáshu pokvari szê: poszluhni mê, — hochu ti povedati, kokvômu Dogodyenu ti — Kcher tvoju poztavlyash.

Ladanyzke Pucze, kada vu Varash dojdeju, chez chasz szû z-szvojum musachkum opravum nezadovolyne, hocheju szê po varaski nosziti, Platcha nyihova îm ne zadozta; povdavajusze Vkanyuvanyu i Razvuzdanozti. — — Nepotrebne Potreboche obudijusze, ter zkvariju nevrasene Dushicze; vezda ada vchinyena varaska Pucza z-purgarzkum Opravum vech ni zadovolyna, moraju biti szvilni Czepelishi, duga Oprava, Rukaviczê, i bechki Shnekerlini — — odovud szledi, da ladanyzka Pucza v-purgarzkoj Opravi nejde v-Stalu, kakti varaska Pucza z-dûgum opravum, Rukaviczami, i bechkemi Shnekerlini neche vishe Poda ribati — ter tak szû, obchinzki govorech, szluseche

Digitized by Google

Gozpe, i — ona, koja predi na Ladanyu Katich — Barich — Janich bila bi zvana, szad jôj sze pak po Francezuzki rechi mora Katon, Beti, Mamzel Nina. — O — to vre vnogo znamenuje. — Mamzel Nina nedaszt vishe chudaj zapovedati — ona neszme, i nemora szlusiti, to nish nema, ako taki pol Leta prez Szlusbe je. — O! kaj vchini to, velela je ona: jaszem bila vre tri Leta prez szlusbe — pakszêm vendar potrebna k-Sivlenyu meni nashla. — — —

Nezpretna vi Ztorjenya! kak dalko vasz szame zametchete, i vu Neszrechu prekopitavate, nemiszlite na vashe ztare i nemochne Dneve — kaj bude iz vasz Denesz Zutra poztalo? — Proszim vasz — molete z-menum G. Boga i Poglavarztvo, dabi Ochi odperlo, i dabi dobri Bog Lezkovje blagoszloviti obilno hotel, iz kojega z-Pomochjum Bosjum Lezkovache bisze rezale, za vasz k-Delu pritiravati: Molete zasgano z-menum; ar ovo je josche jedini Nachin za Oszlobodyenye vashe: Bog blagoszlivi Lezkovje, i sidke Lezkovache!

Tak je, kak szêm rekel, z-Deklami; à z-Szlugmi nit za jeden Lasz bolye; pod

Digitized by Google

ovem Brojem najdesze nepodneszliveh Lyudih, szudijuszê tak veliki, kak Gozpon, kojega szlusiju; miszliju zaizto, daszu oni nekakvê oszebujno poglavite Pershone! — i naj mê Bog vidi! jaszêm vszigdar rajshi z-Gozponom, kak z-Szlugum govoril. Ni moguche preszapiti, kak Lyudi, koje priprozti Rod ali neszrechno Prigodyenye k-tomu Ztalishu je privleklo, z-szvojum piszanum Opravum na Mislyenye Oholnozti dojti mogû, ter vendar vszakdashne biva. — Dvorjanik, Vratar, Pandur, Inosh, kakvâ chudnovita Imena! i kak neprikladna za Gizdozt, i Ponosznozt — pak vendar tulika Szila praveh Pervopochetkov ili Originalov! — Jedna vboga Sena bi rada Denesz z-Gozpodinom govoriti: Gozpodinszû dobri, oni bi nyu taki pred sze puztchali; ali Inoshu ni povolyno: totu mora ova Szirota nehteru Vuru chakati, i na Dvorischu lyutu Zimu terpeti, doklam ovomu nechemurnomu Chloveku Volya dojde, nyu pri Gozpodinu oglasziti: vnogoputi pako dogodisze, da jû z-Grubianztvom odpravi, da nye Gozpodinu nit neobznani. — Ah Bose! kakvû Poniznozt moraju izti Lyudi povekshega Ztalisha od oveh nevlyudneh Ztvorjenyh podnashati, gda szû pritruczani v-Inoshkoj Hisi chakati: Jeden

Digitized by Google

sznasi Chisme, drugi zteplye na Trucz Opravu, da Prah Chlovcka zadushiti hoche; — ov vmivasze v-Szopunu, pak hita z-Szopuniczum okolo po Hisi, da chekajuchemu Kaplye po Liczah visziju; — on ogrizava Gozpona, — pak gâ preklinya, da mû malo platcha, — ov sze od kurvarie razgovarja — on szî Lyulu z-Duhanom napunyava, pak sze pospotlyivo resi, kak je vchera Noch pri Kartanyu sziromaske Detiche skomcze vkanyuval. — Tak netechen i razpuztchan je ov naj menyshi Odhitek proztoga Lyudztva, med kojem ja takaj nehtere Szlusbenike brojim; ja velim nehtere; ar vszi takvî neszû, vszaki Ztalish ima szvoje pravotvorne, i vszaki szvoje zle i zaversene. O dragi Priateli! Lyudi bi mogli tak lepo szrechni biti, dabi vszaki Dosnozti szvoje zvershaval, dabi Szluga Dusnozti Szluge, à Gozpon Dusnozti Gozpona zpunyaval: — — Ovak je govoril ztari Peter Bariczi szvojoj, i poszlavshi nyu szlusit.

Baricza vu Varash je doshla, kade jû jedna Rodyakinya preporuchi k-jednoj verloj Gozpe; Baricza dojde v-Hisu gozpinu, gde chez chasz zarad szvoje Vernozti i Tihoche bila je dopadna, i lyublyena. Ali kak szò

Digitized by Google

jako preszenetilo ovo dobro Dete, poklamkak bisze bilo z-szvojemi Zkupszlusechemi bolye zpoznalo? Med ovemi nahajalasze je jedna debela, i glyumpazta Dekla, kû szû veliku Lizu zvali. Liza vszaki Fertaly Leta drugu Szlusbu imavsha, kajti bila je gnyuszna — jezichlyiva — gruba — i lena; gda je v-Hisu ztupila, tak szûsze vszi Ormari i Obloki pod Nogami nyeinyemi treszli, ona je malo kada za szobum Vrata priztojno zaperla, neg' vszakiput tak zatropila, da vechkrat izti Szuszedi preszenetilisze jeszu. — — Kada je Liza jèzti kuhala, kuhalaje tak netechno, zameteno, i neszlano, na Priliku kak sze za szvinye kuha, ona zkoro nigdar ni Loncza sznasno oprala, Szmetje v-Kuhinyi od Meszecza do Meszecza jesze potezalo: z-jednum Rechjum tak zaszmetena, szmradlyiva, gnyuszna i nesznasna v-Kuhinyi vsza szû bila, da, kad bi postena Gozpodaricza nuter korachila, zproti je omeglela. — — Debela Liza i Baricza ne szusze mogle dugo zkupa szlagati, ona bila je lena, à ova pak poszlena i marlyiva.

Liza vechkrat z-Baricze jesze zeszmehavala, i nyoj znala rechi: to je opet jako potrebno, daszî tak v-Jutro rano pri Delu,

ti

Digitized by Google

ti Bedacha! ako vszevdily ovak delayna bûsh, tak tvoje mlade Tela Mochi nazkorom oztaviju tê, poglej mene, jaszêm z-Pomochjum Bosjum velika, i tuzta poztala, i neszêmszê moje sive Dni predelela. Naszleduj mene, ja tê hochu chizto na drugi Sivlenya Nachin podvuchiti: prigozpodarila szî itak nish nebudesh, ako tak chiniła bûsh, ova mala Platcha vere! bogatu nebû tê napravila, che pak mene poszluhnuti hochesh, tak tê vre Pameti navchiti hochu. On veliki Lonecz v-Pechi — je jedna oszebujna Ztvar, chê ti z-nyim prav baratati razmesh, tak chez czelo Leto moresh na viszokó dojti. Meszo szlaninzko, Szvètche, Melya, Szol, Maszlo, Mozg i Jezero drugeh Dugovanyh najdesze, z-kojemisze nekaj zaszlusiti dà, ako szê szamo k-tomu Chlovek razme prilagoditi. — Kaj stimash, Norchek! kaj bi ja drugach chiniti morala? Miszlish ti, jabi mogla z-mojum 40 fl. letnum Platchum vsze moje Potreboche zadovolyiti? Ja tî moram vszaki Den moj Polichek Vina, v-Jutro pak dragu Kaviczu — à chez Den mojé Pogachicze imeti: i zvun toga moram ja tulikajshe nekteri krajczar na szvilnu opravu, i na veliki Englianzki Rubecz zaszlusiti szî Priliku izkati. — — Chujesh,

Digitized by Google

Baricza! hodi ti z-menum dojduchu Nedelyu na Vert Gozpo * *! tam moje Fele Kuhinzkeh Drabantov okolo 3o zkupsze zpravi: Onde budesh ti ztoprav videla, kak sze na Szvètu sive — i za szegurno v-kratko Vreme drugo Sivlenye budesh poprijela.

Baricza je ishla z-Lizum na Vert Gozpo * * ali kak szê je oszupnula ova dobra Puczicza, kad' bi onde vre jeden czeli Shereg Deklih bila nashla, kê szûsze hvalile, kak one lagati, krazti, ogovarjati, i shegavo vkanyuvati znaju. Ovde szû ishli v-Kris krash Razgovori od Gozpodarov, Gozpodariczh, i Gozpeh. — Moja Gozpa, reche jedna Pucza: hoche jako pametna biti; neg' szû jôj vendar meglene Ochi: — a moja pak szama vszaki Den na Pijacz hodi, nego ona nezna, da ja imam drugoga Klucha od velikoga kuhinzkoga Ormara — ha ha ha. — Kaj dela Gozpa Szmuchkovichka? krikne druga: Ona ima vszaki trejti Den drugu Deklu — Gozpa Szmuchkovich? odgovori jedna: Pri nyoj szêm ja takaj bila, — ali szêm jôj taki drugo Jutro Szlusbu odpovedala. — Prevech prozto ide pri Hisi. Tam morasze kuhati, prati, Krave dojiti, Stale sznasiti, Kumernyaki ribati:

Digitized by Google

toga Besza bi mísze josche hotelo. — — — Chujesh, Ninika! à kaj pak tvoj hudi Shatan dela? Ah Draga! odgovori Ninika: ja ti dozta od nye preterpeti moram; jabi bila vre davnya odonud odishla, da mê nebi Gozpón jako rad imel, — on mî vsze, kaj moje Szerdcze poseli, kupi, i dà, znash, vre zakaj — — — Hej Betika! dajda nam ti povedy, kakvâ je pak tvoja Gozpodaricza? Eh! kaj mê to pitash! vim znash, da je ona jedna verla Senzka — i dobro szvoje Dekle platcha, szamo takvû peszju Glavu ima, da po Nochî nikam szvoje Szluskinye zpod Krova nepuztcha; — nebûm dusé pri nyoj od Leta, szada ravno k-Miholyu bû mî Leto Dan, onda idem drugam v-Szlusbu, kaj mî haszni nyeinya Platcha, i Dobrota, kad' nit jeden Korak v-Vecher napraviti neszmem. — Aj ti Bedacha! reche poleg szedecha Jula: vchini ti tak, kak ja, gda moji vszi Doma pozpiju, onda ja berzo chez Ztobor, ali chez oblok szmikacz — na Furdacz; — meni pak zmed vszeh vasz naj bolye ide; odpre zadnyich szvôga Klyuna chernokosna Tereza: jaszêm z-mojum Gozpodariczum, kak dva Perzti — — nigdar sze Pogachicze

Digitized by Google

i Gibanicza nepeche, da nyu ja takajshe nebi jéla; — neg' jû ravno i zaszlusim: — vszaki Chasz moram z-Liztmi derchati szad k-mladem — — szad k-meszarzkem Detiçhem — szad k-Dia•om — da mê visheputi Pete bolê, à negda negda pak czelu milu Noch pred vulichnemi Vrati ztrasiti moram, i paziti na Gozpodara, da nebi znevarcze iz Szejma doshel, i v-Hisi pri Gozpodariczi chernoga Koszeka nashel. — —

Ovak jesze berbralo na Vertu — — nuter do tverdne Nochi, à dobre Gozpodaricze pako moraju szame Vodu i Derva v-Kuhinyu nosziti, i z-Delom muchitiszê. —

Baricza pri ovom Ogovarjanyu razpuztcheneh oveh Dekelh, kruto nezadovolyna bila je, i goruche molila v-Dushi szvojoj Gozpodina Boga, dabi jû od Pokvarjenya ovakveh zgublyeneh Szerdczh obchuvati doztojal. Kak god jako Liza ovoga dobroga Deklichecza na Zlo je nagibala, tak malo mogla je vendar iztu na szvoju Ztran dopelyati. Baricza bila je zploh krepoztna i dobra, ter Nebo naplativshi Dobrotu nyeinu. Jeden lepoga Ztruka, cheden i premoguch Szambol izkal je postenoga, i hisnozker-

Digitized by Google

bnoga Deklicha. Baricza bila mûje napervo poztavlyena. On videl jûje, lyubil, i vzel jû za Tovarushiczu szvoju. — Baricza v-Zakonztvu prav dobro szrechna bila je, i pochutila Blagoszlov Gozpodina Boga, koi Vernozt i Postenye prez Naplatchenya neoztavi. — — Naj zadnyich debeloj Lizi szlusiti jesze takaj dodihalo: hotecha podszi-loma Musa imeti, i obeszi szê na jednoga zamuszanoga i pijanoga Kuchisha, koi nechizte, nedoztojne i prokshene Rechi je ferfral, da szû postenomu Chloveku Vuha popuczati hotela. Debela Liza ravno za Kuchisha Sena bivsha, kakvû szî je on vechkrat szam selel, i nyegvâ tupa i bedazta Pamet imeti hotela — Ruku na Ruku — i jeden Kushecz, pak vre vsze gotovo bilo je. Liza je Gozpa Kuchishka. — — Nistarmanye ovo Dugovanye taki vre z-Pochetka dobro ne ishlo. Laztoviti pechni Lonecz nit Vina, nit Pogachiczh, josche vnogo menye Kavu je pratil, à Gozpon Jurich (ovak sze je zval Kuchish) imajuchi jednu debelu veliku Shaku, pak jû kadkad na Licza Gozpi Liziki tak moohno je pritizkal, gda je ona od Kave govorila, da po 12 Dnevov nit Rechi od Kave ali Pogachiczh chmergnuti ni szmela. Liza zadobivsha Detczu, koju kakti

Digitized by Google

divju Sivinu je odkojila — Nye Mus vumerl, i vdovichkom Ztalishu Liza proszjachiti je morala, i naj potlam Sitek szvoj pod Plotom dokonchala. — Kaj sze z-nyeinum Detczum pripetilo je, neznam nikaj povedati; neg' kak misze vidi, morala szúsze po vszeh Szvéta Kutch zaploditi; ar josche Den deneshni jedna nezmerna Vnosina nahadyasze Deklih od Plemena nashe debele, jezichlyive i lene pokojne Lize — Zpomenka vrednoga.

Vezda szmô Dogadyaj dobre Dekle povedali, ter kaj od ovde z-Razumom dokonchati imamo? Jeli to vre zadozta, akosze veli: Je povszud hmanye Drusine — Ja stimam, ne dozta. Bisze miszliti moralo, — nyu popraviti — nyu krepoztneshu napraviti; pak kak bisze ovo nachiniti moglo? Z-Korbachi — z-Vuzami — z-Paliczami nenapravisze. Lyudi, koji szlusiju, imaju takaj Dushe — nyihovo Szerdcze tulikajshe kak chije drugo, prikladno je fino chutiti, ter nemorasze Chutenye vu Nyih zadushiti. Pri nasz, o Salozt! je vsze jednak Dogadyaj tak marlivoga i postenoga Drusincheta, kak je Dogadyaj zlocheztoga i lenoga. —

Digitized by Google

Dabi mi pravu Volyu imeli Pravotvornozti pripomochi, tak bi za malo Vreme Drusina dobra poztala. Chlovek, koi nekrade — koi verno i posteno szlusi, nimoguch szi zevszum szvojum Spornoztjum tuliko prichuvati, dabi pod Ztarozt szvoju od toga siveti mogel. — — Ztari Szlugi ztari Bogczi. Gdo ada pri ovakvêh saloztneh Pvevidlyivoztih posten je, takov vishe zaszlúsi kak golu Platchu, — — — jabi hotel dati Hisu zezidati z-Nadpizkom:

„Hisa Obzkerbnozti za ztaru verno Drusinu.“

i Puk bi meni zato zahvalen biti moral. Nekteri Nadvecher na Prag Hise ove szézti bi hotel, pak szede i gingave ove vredne Lyudi premishlyavati, i v-Szerdczu raduvatisze, da nyim po trudnom i suhkom Mladozti Sivlenyu vendar v-ztaroj Dobi barem jednu Minutu dobro vgajasze. — Ali, ah Bose! kakvâ prazna Miszel! — — Zakaj Selya prez Zpunycnya? — — —

Digitized by Google

Od
Velikoga Lova.

Nigdo ni tak jako Lova lyubil, kak Gabriel. — Komaj deniti jesze pochelo, vre nash Gabriel bil je v-Lozi — nyegov veren Czuczek berze Korake nyegvé szledil je, i ztoprav keszno v-Nochi k-szvojoj Puczi nazad jesze vernul.

Vilhelmina, — ovak zvalasze je ona — vodila je Hisnogozpodarztvo pri Ztaresheh szvojeh, i Gabriel zkoro czelo Leto z-Zverinum, Kubinyu obzkerblyuval. — Obladavni vechkrat k-szvojoj Vilhelmini dojduchi nazad z-nyum delyil je Radozti Obladanya szvôga. — —

Nut poglej szamo, Vilhelmina! poglej — ovoga Szernyaka — kak lep — kak nedusen — kak jak! — jaszêm gâ za tê vztre-

Digitized by Google

lil. — Vilhelmina y Gabriel radujuchisze, szèli szûszî na Porob szvoj, i nedusno kushuvali. — Ti szî josche nikaj ni jél, sziromaski Gabriel: reche Vilhelmina — ter odbesi v-Kuhinyu, i donesze punu Zdelu Pechenke za szvôga gladnoga Jagara.

Kaj szî ti tak velik Lyubitel Lova? Opitagâ Vilhelmina. O prekoredno velik! odgovori Gabriel. — Tak ti jedno Veszelyiche nachiniti moram. Gozpodin Grof buduchi Tjeden na velik Lov pozvali szû tê. — O szerdcheni Gabriel! tam bûsh ti ztoprav ztrelyati mogel — Pet — Shezt Falatov na jednom Meztu. — Ali mî takaj v-Kuhinyu nekaj donezti morash! — Kaj ti meni povedash, Vilhelmina! Jaszêm nî josh nigdar vu velikom Lovu bil. — O kakva Radozt za mê! — Gabriel, tak rekuch, komaj toga Vremena dochakati jesze mogel. Vszaki Den Vilhelmina od velikoga Lova pripovedati morala mûje, à on pak Den i Noch od Zajczev, od Szernyakov, i Leszicza je szenyal. — Teda negda ta veszeli Den dojdoshe, ter ob trejti vre Vuri v-Zorju Gabriel z-Puskum szvojum pripraven Pajdashe szvoje chakâjuchi, zprichasze Vilhelmini, da za tri Dni opet nazad povernesze.

Digitized by Google

Medtemtoga komaj jeden dan vu Lovu Gabriel zprevodivshi, naglo nazad je doshel. Gde je moja Zverina? pita gâ Vilhelmina: Niti jenkrat Zajcheka? niti Jerebichicze? — ti szi naglo nazad doshel — ti szi mi nekak turoben, Gabriel! — Kaj ti fali? — —

O! nepitajmê, draga Vilhelmina! neszêm vech Lyubitel Lova. — Hodi z-Bogom ztvojem odurnem velikem Lovom! — Poszluhni leztor! reche Gabriel, i gorke Szuze polejûgâ. — O Dusha Vilhelmina! — Kak szû saloztni za chutlyivo Szerdcze veliki Lovi. Tam jedna Vnosina ztareh, i mladeh Musev zkupzpravisze, pak po Beregih, po Sznegu do Kolena, po guztom Germju v-Breg, v-Dol z-jednum Rechjum, kakgod pravi lovni Czuczki hoditi, i Zverinu van zeganyati moraju. — Jaszêm nekteroga videl, kak je on tija do Kose moker bil — od Ternya po Rukah, pò Liczu preztrashno zdrapan — zato vendar gonit iti je moral, ar gâ je zproti Jagar ali nazloben Lugar na glavcze natiral. Zatem, o Vilhelmina! ovi sziromaski, i puzti Lyudi czel dragi Den nikaj toploga v-Seludecz neszû dobili, niti jenput Kruha zadozta imeli. — — Vilhel-

mina — Vilhelmina; ni moglo Szerdcze moje podnashati. — Sziromasko Lyudztvo! — prevzetna Pucza! ti szi mê napelyala. — Ne! na moju Dushu! to ni Noria, gde tuliko Lyudih terpi — totu ja nechu biti. Ovakovi Lovi z-Vremenom moje Szerdcze okorno napraviti bi mogli — pak bili ti hotela, Vilhelmina! dabi ja nemilo Szerdcze imel? —

Vilhelmina! josh tebi nekaj povedati imam, szamo mê szlushaj. Kak szmô sze bili vre vu Shumi vszaki na szvoje Mezto poredili; dojde k-meni z-Puskum jeden Prestimanya vreden ztari Mus; pak veli, Gozpone! Denesz nebûmo dobroga Lova imeli, prejako Veter pushe: velish ti? Priatel! odgovorim ja; meni nebi to drago bilo, nedtemtoga kak bû, tak bû — miszmô vre jenput ovde. Szediszi, moj ztari! velim ja dalye, na ov Peny k-meni, pak povedy mi, dok Pogonczi, i Czuczki igrati zachmeju, nekaj lepoga; szedeszi Ztarecz poleg mene, ter prichne govoriti ovak:

Gozpone! Oni misze vidiju jeden verli Chlovek biti, za Nyih bi Skoda bila, dabi z-Lovom nyihovo Sivlenye pokvarili: — — hochu im iztinzki jeden Dogadyaj povedati:

Digitized by Google

Pred nekterem Letom nash Gozpodzki Chaztnik, koi jeden pravi Vragoztrel bil je — — jednoga Szernyaka ztreliti bilje zapovedal, kojega za Mitu — i tak dalye — — dati je obechal. — Spani, Lugari i mi oztali Zkupjagari ishliszmô v-Goru, i szrechno Szernyaka v-Ruke dobili: neg' neszrechno, i saloztno vernuli sze jeszmo nazad. Ar poklamkak po dokonchanoj Lovini tri zmed nasheh Pajdashev jeden za drugem v-Dol bi bil ishel, popiknesze pervi, opade, i Puska mûsze zprusi — i nut, o Tuga! pervoga za szobum iduchega v-Nogu — à drugoga vuprav v-Terbuh zgodil je tak, da za nekuliko Minuth iz ovoga Szveta prejti je moral. Gozpone! dabi oni bili chuli Plach nyegvê tusne Sene — i mila Javkanya nyegvê Detcze — Gozpone! dabi oni bili videli iztoga na Borenyu szmertnem krichati, kak je on nasz v-okol ztojeche proszil, da Gozpoda nyegvômu Vmoritelu odproztiti bi hotela, da on ni kriv toj Neszrechi — dabi oni poleg bili, i bi videli bili Senu i drobnu Detczu okolo vmirajuchega Otcza v-naj jakshoj Sivlenya Dobi, ztati — Ah Gozpone! ja zaizto znam, da iz nyihoveh Ochih Szuze czureti bi bile morale. — To îm je jedna prava Iztina, â druga je pako k-ovoj zpodobna.

Digitized by Google

Ne dugo Vremena zatem preshlo, kajszmô opet v-hovu bili, kade vszaki na szvojem Meztu biztro pazech pred sze, najenkrat zleti nekakova z-dugem Klyunom Pticza, Puska pukne, Pticza odleti, à pochme Gozpon B**, koi jeden dober, i vreden Gozpon je, vikati: Jesush! Maria! kaj szî napravil neszrechni? —— Mene szî v-Oko ztrelil. Na ov Krich vszi zkup szmôsze zderchali, ali kaj szmô hoteli ovomu verlomu Gozponu B** drugo pomochi, kak berzo po Vrachitela poszlati.

Vrachitel dojde, i prilagodi szvoja Vrachtva, neg' zabadava: Gozpon B** josche do deneshnega Dneva szlep je, — kvar za nyega, je îm na moje Postenye! jeden viteski mladi Chlovek, rad pomore blisnyemu vu Nevolyi — —

Ova Pripetchenya mogû nyim za Peldu szlusiti, moj Gozpone! naj dobro paziju poIeg koga v-Lozi ztojiju — zkem hodiju — z-jednum Rechjum najsze velikoga Lova habaju, ar vishe îm na Skodu, kak na Haszen biti more, naj meni veruvati doztojû. — —

Jabi nyim vnogo toga josche povedati imel, nego kratko je Vreme — ja ne rad

Digitized by Google

v-Lov idem neg' pod Kastigu moram — Chujû! Chujû! — Pogonczi — — Czuczki — jako pritizcheju! — — besmô vszaki na szvoje Mezto.

Ovak pripovedajuch Ztarecz, mene szedechega je oztavil. Jaszêmszî pak on Hip Konya obszedlati dàl, i pred Vremenom z-Lova jeszem odishel, v-kojega, o Vilhelmina! vech nigdar, i za nigdar nebûm hodil.

Digitized by Google

Lukach i Pavel.

Vre jaszno za viszoke Planine Szuncze jesze bilo vmeknulo, i skura Noch ober Zemlye nashe je gozpoduvala, potlamkak bi bil Lukach, jeden Mus pun Nazloba, i Poselnozti Hisu szvoju oztavil, i k-szvojemu naj bolshemu Priatelu ishel. Putem iduch vszakojachke zlochezte Napervoztavke v-Glavi je koval, da po nyih dobroga Pavla (ovak sze zval Priatel nyegov) z-zmishlyenemi Zroki k-zlomu Nakanyenyu szvòmu za Pajdasha prisznubiti bi mogel.

V-jednoj pol Vuri pred Vrati Pavlovemi bil je, koi ravno za Ztolom szedechi, od Szveteh Pripetchenyh Seni, i Detczi szvojoj je pripovedal. Lukach pokuchi. Nena-

Digitized by Google

vaden tak keszno v-Nochi nemiren biti, zkrikne

Pavel. Gdo je vane? — Kaj bi rad? —

Lukach. Jaszêm, szamo odpri! — Nish szê bojati nemash: Lukach je, koi tê josh Denesz pohoditi seli.

Pavel. (odpre). Tak! jeszi ti? ali zakaj Denesz tak keszno — pak tak zdalkoga k-meni doshel szi.

Lukach. Ha! tak naglo mije nekaj v-Glavu opalo: — miszliszêm, takovoga Priatela nigde nemam, kojemu tesko Szerdcze moje odpreti bolye bi szmel, i koi na mojoj Neszrechi vekshi Delnik bi bil, kak ti — —

Pavel. Kaj! Neszrecha? — Je tî sze kaj Zla dogodilo? —

Lukach. Ah! szlushaj leztor: vchera Noch moji dva Konyi iz Hleva odpelyani szûmî, pak josh Tata zeznati nemrem. Jednu malu Szumlyu imam, — i — —.

Pavel. Sziromaski Lukach! iz Szerdcza sal mije na Neszrechi tvojoj; — za szegurno bûm szi vszega Truda zavdal, Tata ali Konye zizkati, neg' ti nekaj velish od Szumlye? — Kaj stimash, gdo bi Konye tvoje bil vkral? —

Luk.

Digitized by Google

Lukach. Pavel! tebi jedinomu Mislenya moja zaufati hochu. — Ti poznash Szuszeda mogâ Miska, — on, — miszlim ja, moje Konye vkral je. —

Pavel. Pfuj! — zbiszî tu Miszel z-Glave; Misko je kakti jeden poszlen, i vreden Chlovek vszem znan. —

Lukach. Ih! puzti mê vendar zgovoriti; Misko je Tat! vuprav Misko. — Ravno tusitgâ nebûm ishel, neg' szê nad nyim fantil bûm! Kak je on meni vchinil, tak mû ja takajshe vchiniti hochu, à ti, dragi Pavel! pri tom meni vnogo pomochi moresh: hodi z-menum, ja tî na shegav Nachin Miskovu Stalu odprem: pak mû odpelyash nyegvê lepe dva Vrançze, z-kojemi szê vszakiput, kada nye na Vodu jashe, gizdavo dersi: Zutra ravne bude Szejem na L** onde budesh jê v-dragu Czenu prodati mogel. Ti dobish od Penezh Trejtinu:, à Misko pak po Kvaru Vranczev v-Potrebchinu opadne, da Goriczu szvoju, koju lanyzko Leto meni zpred Nosza mogâ je kupil, opet prodati prisziluvan bude; jaszêm mû na nyu zto Talerov poszudil, ter na ovakov Nachin iztu na mê privlechi morem, prav poleg moje Goricze lesi; pak na nyoj vnogo bolshe — i vnogo

Digitized by Google

vishe Vina rodi, kak na mojoj. — Hodi! hodi! — pomozi mi, dragi Pavel!

Pavel. O ti gerda cherna Dusha! kakvê peklenzke imash Temelye! Kaj morash takaj i ti greshiti, akoszû Drugi zagreshili. — — Imenujesh mê Priatela tvogâ, pak hochesh mene za Krivcza Pregreskih tvojeh napraviti. Ne! na moju Veru! nedamsze na takvê Chine napelyati. — Aha! szada mi ztoprav dehadya Szvétlozt, kaj ne? tvoji Konyi niszû vkradyeni.

Lukach. (vudren). I akoszû ni vkradyeni, tak — —

Pavel. Tak je vendar tvoja Dusha od Jala, i greshneh Pohotnoztih zeszvema obladana. — Szediszi, moj Lukek! ti oztanesh Denesz Noch pri meni. Maricza doneszi nam josh jednu Holbu Vina, i pripravi za Lukeka Pozhtelyu, on pri nasz oztane; — — Lukek odpri dobro tvoja Vuha; ti josh imash jako zlochezta Vputchenya od deszete Zapovedi Bosje, koja veli: Neposeli Blaga blisnyega tvojega, Szlugu, Deklu, Oszla, Vola, i vsze kaj nyegvô je. Vidish, moj Lukek! proti ovi Zapovedi izraven greshish. Ti imash vu

Digitized by Google

tebi ztároga otajnoga Nazloba na Miska, kajti on Goriczu vsiva, koju ti bi rad imeti, pak zato po greshneh Puteh nyu pod sze zpraviti hlepish. — Kak bi sze tebi dopalo, dabi tê drugi za tvoj Imete nazlobil? Tebi iztoga po Pravdah, krivem Kupuvanyu, po vkanlyivozti, ali z-tatzkum Poselnoztjum iz Rukh ztergnul? — —

Lukach. Ali Miskova Oholnozt je nepodneszliva.

Pavel. Morti zato, kajti tulikoputi, kak ti, v-Kerchmu nejde, i onde z-tobum Den i Noch nepijanchuje? — Misko Doma oztaje, pazi na szvoje Gozpodarztvo, je vu Obdelavanyu gorichnom, i drugom polyzkem Delu kruto marlyiv; i ravno ovo je Zrok, zakaj nyegvâ Goricza, za koju szimâ ti nenaviden, vishe i bolshe Vino daje, kak tvoja. — Ti pak szuprotivno chinish, Goriczu, Polya i hisno Gozpodarenye ztranyzkem Lyudem v-Ruke zruchash; tvoje Goricze i Nyive, kajti szam poleg neszi, Szlugi zlo i leno delaju; i ovo vu szvojem Vremenu nehiva; zbog toga, moj dragi Lukek! nigdar tak blagoszlovno Naraztjé dochakati nemoresh, kak Misko.

Digitized by Google

Lukach. Vsze prav; — neg' Misko vendar ische v-czelom Szelu vsza oszebujno lepsha imeti, kak drugi Musi: On szî kupi naj lepshe Konye, naj bolshe Goricze, i Travnike, z-jednum Rechjum, on ima vsze lepshe, kak mi.

Pavel. Bose dragi! zakaj tî nemrêm zlocheztoga toga Jala iz Szerdcza izbiti! — Daklye szî ti hotel Miskove Konye leztor zato vkrazti, kajti szû lepshi, kak tvoji. — Gdo zna, kak jako tvoji Szlugi Konye muchijù, i k-tomu josche nemarno hraniju, i nye zlo sznasiju; ovde zopet tebi Krivnyu pripiszati morash, kajti szî len v-Stalu pogledati. — — Na kratkom: kaj Misko lepshe i bolshe na Marhi, na Goriczah i Nyivah ima, je Szàd nyegvê oszebujne Marlyivozti, Misko ima vnogo Detcze, za nyu zkerbeti mora, da ona po Szmerti nyegvój takaj za siveti imajù. Dragi Lukach! kaj bi ti bil imel, da nebi tvoj Otecz dobro bil gozpodaril. — Znash ti kaj? Lukek! ako josh nadalye moje Priatelztvo imeti hochesh, tak, proszim tê, Priatel dragi! naszleduj Szvetuvanye moje: Nepùzti szê Nazlobu i Poselnozti duse ladati, vgaszi tvoja hmanya Napredvzetja, pak szî napravi za naj tverdeshi Temely: Nigdar blisnyega tvojega

Digitized by Google

Blaga neposeleti, budi ztem zadovolyen, kaj ti dragi G. Bog dà, i puztchaj tudye Blago v-Miru. — Vezda szêm ti dozta rekel; — pretreszi moje Rechi, — popraviszê, — i morem ti na buduche z-jednem dobrem Tolmachem, ali z-drugum kakvûm Pomochjum poszlusiti, tak dojdi, ti znash, moja Hisa ztoji tebi vszigdar odperta. — Szada idemo Boga molit, pak zpàt. — —

Na ov zreszen Nagovor Lukach kruto ponizen, i verlo obshanyen jeszi legel na Poztely; ter chizto rano v-Jutro Pavlovu Hisu oztavil, i Domov je odishel. — Lukach jesze popravil, ne vishe pijanchuvat hodil, marlyivo zkerbechiszê szam za szvoje Gozpodarztvo, i znashel, da Pavel Iztinu je govoril; — — Odkuda takaj nigdar vishe ne imel Zroka blisnyega szvojega Blago poseleti, ali iztomu zbog nyega nenavideti.

Digitized by Google

Velike Krepozti i zahvalna Kchi Roditelom szvojem.

Doricza bila je Kchi tesachka. Nyein Otecz, koi zkerblyiv i posten Chlovek bil je, v-Mladozti szvojoj z-tesachkem Delom jesze hranil. On odhranivshi Detczu szvoju chedno, dal je nyu po domacheh Lyudih vuchiti toliko, kuliko nyegvi letni Dohodki premogliszû. Vnogiput szedechi z-Janum, Senum szvojum, trudeh od Dela, pri Falatcheczu chernoga Kruha, i Vodi, szebi nekaj za prichuvati; z-chem on szvojoj Detczi lese pomagati more. Doricza jako poszlena i prikladna je bila, jeszê navchila shivati, i k-oztalomu senzkomu Poszlu dobro razmevshasze, i vre vu cheternajztom Letu Dobe szvoje za Divojku bila je vzeta.

Digitized by Google

Gdo vu ovom Hipu sztrechneshi, i veszeleshi je bil, kak Doricza? Vezda, lyublyeni Roditeli! reche ona: i obme kushleno szedoga Otcza szvôga, i ztara szvoju Mater; vezda lyublyeni Roditeli! hochu vam Dneve polekshati teske i doszadlive Ztarozti vashel. — — Ti szi bila zmirom jedno dobro Dete, odgovori Otecz: ti nebûsh nezahvalna tvojem Ztareshem — ti nebûsh besala ih — ti szê nebûsh szramuvala znyimi v-ztranyzkom Meztu pri Ztolu szedeti — i niti budesh Porod zametavala tvoje Matere — kak szadashne Vreme nektera Detcza chiniju, kada ona malo v-povekshi Ztalish ztupiju, ali gda Opravu Parizke *Forme* na szebi imaju. — — — Tak velel je Otecz, i razplakalsze od Veszelya, kad je on na Doriczu pogledal. — Nyu takaj oszelujno rada je imela Groficza, pri kojoj szlusila je. Doricza z-szlusbum bila je zadoztna i verna; ter ni ogerdyuvala Gozpodu — kak szû navadne Divojke. — Vsze, kajgod ovo dobro Dete na szvoje szilne Potreboche ni potrebuvalo, doneszlo je szvojem vbogem Roditelom, koji od Dneva do Dneva gingaveshi i betesliveshi poztajaliszû. — — Kaj mi zachmemo, rekel je Dorichin Otecz vnogiput z-plachuchemi Ochmi,

Digitized by Google

kaj mi zachmemo, dobra Kchi, dabi nam ti vmreti vtegnula? Ti znash, miszmô bili posteni i delavni Lyudi; ali kaj szi more jeden Tesak, koi Senu i Detczu ima, za szvoju szlubu Ztarozt zpraviti? — Nashi Dohodki zkupa z-Mochmi oztavlyaju nasz, i je kruto suhka Miszel, jednoch vu ztaroj Dobi ztradati morati. — — Veszelete szê dragi Roditeli, odgovori Doricza; i vusgano pritizne dobroga Otcza szvôga na kucheche Szerdcze szvoje. — Doklam Doricza sivela bû, tak zeszvema nebûte neszrechni. —

O kakvâ kruto dichna Pelda! — Ovakovo Baratanye z-Ztareshemi je naj zmosneshe, koje v-Naravi biti more; pak kak malo nyegvâ Lepota v-nashem Szerdczu prestimavasze! — I kak malo ono zvershava ze! — O Vmertelni. —

Dnevi Neszreche kaj drugo szû? Kak Zkushavanya Dnevi Krepozti — Doricza takajshe mbrala je zkusbavana biti; Groficza, kade buducha v-Szlusbi, vumre, à Dorichini Roditeli vsze zmirszû beteguvali. Ova obilna Dobrote Deklich bila je primorana, Ztareshe szvoje hraniti. — Nyeinya prichuvana Platcha szlusbena ne dugo terpela;

Digitized by Google

Ztroski za betesne Ztareshe prevnogo potrebuvaliszû. — — Neszrechna nikaj prideláti neszî mogla, kajti vszevdilyna Dvorba Roditelom betesnem zkratila je nyoj Vreme, i Priliku. Izkala je od drugeh Lyudih Pripomoch, ali zabadava. — Proszila je one, kî szû nyoj negda vu Szlusbi buduchoj Priatelztvo obechali: ali szada vu Szirotinztvu niszû jû vishe poznali. Kaj szî je hotela, tusna i kamena Sziroticza? — Prez Pomochi v-naj szifneshem Sziromastvu vechput na truhloj Szlami poleg Ztaresheh szvojeh szedecha, ter Szûze Lyubavi jedino Okreplyenye za ove pravedne Sziromake bileszû.

Dragovich, jeden jako bogat Mladenecz; neg' odhranyen v-Naszladnozti, zagleda v-Czirkvi Doriczu, i ztochno vu nyu zalyubisze. — Dragovich, kojemu Penezi nyegvi vsze pribaviliszû, kaj szamo jeszi poselyel, nit je on poznal Krepozt, niti Sziromastvo. Josche nigdar nî videl Ztanuvanye nevolyneh Lyudih, nigdar nî pochutil one preteske Terhe Sziromastva, i nigdar nî josh nad obtershenem Chlovechanztvu jedne Szuze zpuztchal. — —

Digitized by Google

Dragovich videl je Doriczu. — Videti, — vre tuliko je, vu Namislenyu (Einbildung) vihrazteh Mladenczev, kak dabi ladali. Bogatush ima Penezh, i vu nye vszu Vrednozt, i Zmosnozt szvoju temelyito poztavlya; — — ima Penezh, Vraga szi on Glavu tere zakaj drugo. — — Doizto je Vrednozt, koja sze z-Zemlye izkapa, vu Ochih pametnoga jako zahitlyiva; nego to pri Bogatushu biti nemrê; ar Razuma z-Bregov za Iztinu zdubzti ne mochi, niti na Peneze pripechatiti.

Dorichino Prebivalische po szvojeh Dvorjanikeh Dragovich je zezvedel. — Bila je Noch: Dorichini Ztareshi zadremaliszû, i vsivali vre nekoju Vuru Objachenye nevolynoga.

Doricza szedecha pri temnoj Luchi, Mezto kaj bi szi pochinuti bila morala, marlyivo poszluvala je, da vendar szvojem Roditelom konch nekaj prizkerbi, da chizto neogladeju.

Vudri 12 Vura Nochi, kruto z-tusnem Glaszom Zvonchecz zove Klosterzkoga Redovnika v-Korush; poklamkak bisze na Vratch Dorichineh tiho pokuchilo bilo. Do-

Digitized by Google

ricza Vrata odpre, i ztara jedna Babicza ztupi z-Lampashem nuter, ter prichme z-Doriczum govoriti ovak:

„Divojka! Oni mogû Szrechu napraviti: G. Dragovich. — — Onigâ poznaju, Szina onoga bogatoga jezerasha, koi ima, znaju — one velike Hise, kak sze k-Moztu ide — — G. Dragovich je vu nyih za vczerknuti zalyublyen: Najmû nebudû szuprotivni — naj mû dopuztiju jednu Vuru; — — oni mê razmeju.“ —

Ti mê krivo poznash, ztara Babicza, reche Doricza; ja nechu na takov Nachin szrechna biti. — — Zatem ova puna Krepoztih Divojchicza naszloniszê na Ztol, i vruche Szuze po bledeh nye Liczah prekorupcze tekleszû.

O Ti Prelyublyeni Szveta Ztvoritel! zkrikne ona: kajszû Lyudi! Kakvâ divja Szerdcza imaju! — Vezda, od ove Minute chutim ja ztoprav Velikochu Sziromastva môga. Takli josh ne to zadozta, da szû nam naj potrebnesha od blisnyeh nasheh prikratchena? — Josche k-tomu szî takaj i Bogatush tu Praviczu jemlye, Nedusnozt nashu ozkruniti, kajti szmô Sziromaski? —

Digitized by Google

Jeszuli ovo Haszne chlovechanzkoga zkupchinzkoga Sivlenya? — Ah! zakaj szêm nî med Planinami pri nemoj Sivini z-mojemi vbogemi Roditeli! Ah! Zakaj nî tverdà Pechina Krov nash, i sivecz Kamen nasha Poztelyioza? — — Onde barem nigdo nasz razsaloztiti nebi mogel — tam bar' nikàkovà Noga bogatoga Naszladnyaka divje ovo Mezto nebi oszmradyuvala. — — Odhadyaj, reche Doricza k-Ztaroj; odhadyaj, ti nevredno Ztvorjenye, koje szê neszramujesh, szede tvoje Laszi blatiti, i vu zadnyeh Sitka tvôga Dneveh Vragu i Peklu szlusiti! — Odhadyaj, pak povedy: G. Dragovichu, i vszem oztalem Nezdushnyakom takovem: Cheprem Doricza sziromaska je, premda szû nyoj Lyudi vre vsze ztergli, tak vendar oztane jôj josh Venecz Divojachtva nyeinyega, koi vishe je vreden, kak Zlato vszega Szveta. — — Ztara Babicza odide mermrajuch od ove neszrechne Pucze, ter pove Postu od Rechi do Rechi Mladichu, koi za hisnem Vuglom, kakti Vuk za Plotom pazech na Ovchiczu — pun Raduvanya ztal je.

Dragovich po ovom Povedanyu josche bolye bilje vusgan, ovu Redkobivnozt za

Digitized by Google

videti. — Ves goruch vu Lyubavi, oztavi ztaru Bludniczu, odleti v-Dorichinu Hisu, — ja moram szam z-nyum govoriti, zkrikne on: i vre na Vrateh Dorichineh bil je. Jeden Vudarecz po izteh odpre drevenu Klyucheniczu, i G. Dragovich vre pri Doriczi je.

Ali Doricza chizto nikaj preszenetilasze ne. — G. Dragovich! reche ona: ja znam Nyihova Nakanyenya. Ako Oni Szerdcze imaju, koje i kuliko bar po chlovechanzki chutiti prikladno je, tak naj mê poszluhneju.

Dorichino verlopriztojno Dersanye vszu Szerdcbenozt Dragovichu je prevzelo tak, da z-velikum Poniznoztjum ztojechi pred sziromaskem ovem Deklichem, nit Rech pregovoriti je mogel.

Gozpon Dragovich, govori nadalye Doricza: najda sze Oni jedno malo v-okol vu ovoj nevolynoj Hisiczi ogledaju. — Ovde lesi moj vbogi ztari Otecz betesen na gnyiloj Szlamiczi — prez Okreplenya — prez Hrane. — Tam im je moja szeda Mater z-jednem podrapanem Gunyem pokrita, —

Digitized by Google

ov potert Ztolecz, ova Klu*, ov zlochezt Ztol — i ov kernyazt Pehar, — ovo je vsze nashe Blago i Bogatztvo.

Ovde szêm ja, jedna sziromaska Pucza, od vszakoga oztavlyena — prez Priatela — prez Pomochi — pak vendar jedino Veszelye mojeh drageh Roditelov.

Dragovich! na oveh od velike Tuge bledo-mershaveh Liczah mogû Oni nevolyno Sivlenye nashe chteti. — Naj imaju Pomiluvanye, ter naj nezavdavaju vekshe Salozti i Neszreche vre itak dozta obtershenomu Sziromastvu. — Jaszêm Sziroticza, nikaj nemam, zeszvema nish na ovom Szvetu, kak moje neozkrunyeno Divojachtvo, pak bili Oni tak divjolyuti biti mogli, môga jedinoga Kincha porobiti — — moje sziromasko Sivlenye zlo potrebuvati, i meni takaj Pokoja Dushe moje odteti? — —

Dragovich ztal je pred nyum kak Czep: Rechi Krepozti navchileszûgâ Vrednozt poznavati, koju Bogatztvo dati nemore. Perviput v-Sivlenyu miloszerdne Szuze Ochi Dragovicheve polejaleszû. Gdo tak, kak ti, miszliti more? Doricza! zachme on govo-

Digitized by Google

riti: On mora jednu Angelzku Dushu imeti — — i ako nezametchesh Ruku moju, tak naj nasz Sz. Shakramentum hisnoga Zakona zjedini. Povedy, draga Doricza! moremli szrechneshe zebrati! — Kaj szî ima Tovarush od jedne Sene obetati, koja tak kruto izvisheno miszli, kak ti, Angelzka Dusha!

Dragovich oztavivshi Dragu szvoju, i chez nekuliko Dnevov Tovarushicza nyegvâ je poztala. Dnevi Nevolye Dorichineh Ztaresheh preshliszû. — Bolshe Jélo i Pilo popravilo je zproti nyihov Beteg, i Nebo prikazalo îmje Szrechu, krepoztne Vnuke od Dragovicheve Sene videti. — Doricza vu Zakonztvu pravo tak chedna i viteska bila je, kak je ona v-Divojachtvu bila, ter pochutila obechanu Platchu Dobrote Bosanzke. — Ona sivela je dugo, i dobro jesze nyoj dogadyalo; kajti Doricza szvoje Roditele lyubila, i postuvala je.

O predraga Bratja Lyudi! Ni Zapovedi; koja nam mochnesha, i jaksha Pokazanya Bosanzke Lyubavi dati more, kak

Digitized by Google

Zapoved: Postuj Otcza i Mater. Vu ovoj Zapovedi, zeszvema Szrecha Lyudih zadersavasze: to je tuliko, kak dabi bil Otecz Nebezki k-nam rekel: Narav bude vam Detczu dala, ali kaj za vasz budû ova Detcza, ako vasz ona lyubila nebudû, ako szê na vasz otrezkavala budû, ako Zkerblyivozt Lyubavi vashe z-Nezahvalnoztjum budû naplatchuvala, kak dabi jadovite Kache bili zlegli, kê bi vsze Dneve vashe oztvarjale? Za vasz anda, Lyudi! Lyubav moju vam pokazati, vasz za vputiti, kak draga meni je vasha Szrecha, tak dalszêm Zapoved, Roditele vashe lyubiti, jedna Zapoved, kotere Preporuchanye vugodno, i koju izta Narav Bivztva vashega z-szobum donasha.

Jeli Zapoved Lyubavi teska, jeli to kakvâ Tesina, onomu Zahvalnozt izkazati, kojemu Sivlenye jeszmo dusni — jeli tesko one lyubiti, koji nad pervem nashem Szvetlozti Pogledom od Razveszelnozti Szuze jeszu prelevali, koji szû nasz pervi z-goruchum Radoztjum na Szvet prijeli, i nasz blagoszlovili, nasz branili, za nasz nevtrudyeno zkerbeli, i z-nami nezbrojeneh smehkeh Trudov,

i Ne-

Digitized by Google

i Neprilikh preterpeli, — od Zubih szvojeh vtergnuli, i nam lyublyeno jeszu podali? —

O vmertelni Lyudi! Priateli, Bratja zemelyzka! ako sze ova Zapoved nam teska vidi, tak szmô mi peklenzki Pozoji: Chlovek, koi szvoje Roditele nelyubi, je naj ztrahoviteshe Ztvorjenye v-Naravi, Szerdcze nyegvô mora z-Kamena, Dusha nyegvâ prez Razuma Chlovechanzkoga biti; protivnem Nachinom kak vitesko je, Chloveka videti, koi Dneve szvojeh ztareh Roditelov szladke chini, koi nyim Terhe Leth nyihoveh podnashati pomase, z-nyihovum Szlaboztjum Terplivnozt ima, i nyim zopet ono vernuti ische, kaj îm od Zibke zahvaliti ima.

Postenye Ztareshem zkazati, Lyubav nyihovu îm nadomeztiti, veli Mudroznanecz *Plato;* je naj ztaresha i naj veksha Dusnozt, taki perva za onum, koju mi nashemu naj vekshemu i obchinzkomu Otczu naplatiti moramo.

Jedino, o kervave Szuze! — Kak sze ova Dusnozt vu nasheh Vremenah naplatchuje. Vu raszvetleneh i mudreh Vremenah

Digitized by Google

najdesze nezdushne i gorshe od Sivincheta Detcze, Szini, koji Imetek Roditelov z-kervavemi Sulyi prizpravlyen razszipavaju, koji pohlepno, i 'komaj szmertnu Vuru sziromaskoga Otcza szvôga chakaju, z-Materami pako Pravdu na Pravdu tiraju, koji z-tolvajzkemi Ochmi Ladiczu otchevu — gledîju, i nyemu vszakoga szlednyega Ztarozti Dneva z-Suhkochum i Saloztjum chemeriju: Kchere; kê szû kakti prez Dushe i naj menyshe chlovechanzke Chutlyivozti, koje ztare szvoje Matere oszmehavaju — za nemar dersiju — iz nyih sze Norcza delaju, i nye kakti Preprechke razpuztcheneb szvojeh Prekorednoztih gledîju. —

Ali — razboren Chtevecz! povedy mî, jeli to takaj drugach moguche biti — kaj je nashe Odhranenye? — Kak malo Szerdcza obdelavajusze? — Jeli sze zproti od Detchinztva na Musike, i na vszakojachke Jezike Detcza neprivuchaju — nemorali taki vre v-petom Letu Franczuzkoga Jezika Navuchitel, i Parizki Musikash totu biti? — Pak kaj zadnyich ovi ztranyzkoga Orszaga Podvuchiteli iz nedusnoga, i naj bolshega Ufanya Mladicha napraviju? — nish drugo, kak jednoga napuhnyenoga Gizdavcza, koi

Digitized by Google

Boga poteptava — Kralyu nepodlosen, i szvojvolyen — z-Domovinum szvojum szramujeszê, i nyu zametche — pache niti szvoje Roditele prestimavati nit postuvati hoche, — — — koi vsze Vuchenozti v-Perztih, i Jezikih noszi, — à v-Szerdczu dabi szamo jednu jedinu Drobtiniczu Chutenya imel.

Koi szvoje Ztareshe lyubiti hoche, mora chutenye imeti, drugach nyih lyubiti ni moguch: nyegvô Szerdcze mora k-vugodnomu Navalenyu Zahvalnozti prikladno biti; ar drugach nebude on Zkerb materinzku, i Lyubav Otchevu chutil, pak jeli sze k-ovomu chutenyu Szini nashi odkojivaju?

Szin, koi z-Szlusbeniki Otcza szvôga kakti z-Szusni baratche, koi Muse kakti Vole v-Jarmu gledi, i miszli szi, da Proztchak je jedno odhitcheno Ztvorjenye, i da menye Chlovek je, kak on — — Od Szina, koi od Otcza naszladlyiv, od Matere zprokshen, i od szvôga Franczuzkoga Podvuchitela dotmar pokvarjen je, — potrebujesze, dabi on szvoje Ztareshe lyubil, kada proti Bogu — nit proti Lyudem nikakvô Szerdcze — nikakovo Chutenye nema.

Digitized by Google

O lyublyena Dusha Kerztchanzka! klechech tè proszim, obdelavaj perviye Szerdcze — — — ako dobru Detczu i tebi zahvalnu imeti hochesh.

Mudroznanecz v-Huticzi vuglenarzki.

Szilvich zabludivshisze jednoch vu Lozi — vre keszno v-Vecher biloje, i ne mogel iz ovoga ztrahovito zapuztchenoga Mezta van pogoditi; ter odluchi z-szobum pod jednem velikem Hraztom prenochuvati; hipobivno nekuliko zto Korakov Dalechine zachuvshi chlovechanzkoga Glasza, muchech puzechi po Germju; ar v-Zkerbi bil je, da mort; Tolvaji v-ovoj Okoliczi biti bi mogli, i priblisavajuchisze zmirom blise i blise k-tomu Glaszu — kada vre dalko nebi bil od nyega — tak v-Pamet vzeme, da dva Vu-

Digitized by Google

glenari tam biliszû, koji med szobum razgovarjali szûsze ovak:

Kume Sidor! reche jeden: ja nebi hotel moju Vugleniczu za jedno Kralyevztvo zameniti: Pak zakaj ne? odgovori drugi: pak zakaj ne? Anton!

Sidor. To je lehko razmeti — ja znam Vuglenye sgati — ali ravnati neznam.

Anton. Ah — ravnati zakaj nebude tak tesko; vemsze dà vsze na Szvetu navchiti.

Sidor. Miszlish ti? Anton! Ja pak nemiszlim.

Anton. Meni sze vidi, jabi szê k-vszemu privchiti hotel.

Sidor. Stimash ti? — Tak dajda vendar chuti! — Kaj bi ti delal, dabi Kraly bil?

Anton. Nikaj drugo delati nebi hotel, kak jèzti — piti — i dobre Volye biti —

Sidor. Aj, aj! ti bi mî bil lep Kraly. Povedyda, zakaj toga szada nechinish.

Anton. Vezda nemrê mî biti — imam punu Hisu Detcze.

Digitized by Google

Sidor. Totigâ imamo — Vidish, dabi ti Kraly bil, tak bi tulikajshe Detczu imel, i cheprem taki Ztojczerkrat bogateshi bi bil, tak vendar takaj miszliti morash, da za tuliko Jezerh vishe Detcze bi imel.

Anton. Ah! Kaj velish, gdo ima Jezero Detcze? Ha! ha! ha!

Sidor. Szmejsze szamo, Anton! szmej! Neznashli ti, da szmô mi vszi Kralyeva Detcza? pak mi brojimo nasz vendar vu Orszagu na nekuliko Jezerh.

Anton. Imash, vere! prav: na to nisz' nit miszlil.

Sidor. Aj ti bi mi bil bash jeden lep Ravnitel, koi taki na glavno Dugovanye pozabi!

Anton. Nish nema zato. Ali vezda, vezda pitaj mê, Sidor! ter probaj, jeli ti nebûm prav dobro odgovoril.

Sidor. Ada, kaj bi ti chinil, dabi Kraly bil?

Anton. Jabi hotel vsze Lyudi bogate napraviti, kaj ne, vezda szêm pravo zgodil?

Digitized by Google

Sidor. O nekak, chizto lepo! Vidish, Kume Anton! dabi vszi Lyudi bogati bili, tak bi naj menye Lyudih siveti moglo. Povedy mî poleg Dushe, moj Anton! dabi ti bogat bil, bili pri tvojoj Vugleniczi oztal?

Anton. Ja nebi.

Sidor. I drugi takaj nebi oztal pri Plugu. Gde bi mi onda Kruha vzeli?

Anton. Norchek szî ti, Kumek moj! Onda bi nam ztoprav dobro ishlo; — bi sze z-szamum teletchum Pechenkum goztili.

Sidor. Tak, tak! à gdo bi nashe Teliche klal? gdo bi nye hranil? — I gdo bi zpod nyih sznasil? — — To opet nikaj ne. Zgadyaj josh jenkrat!

Anton. Nechû vech.

Sidor. Neli szêm tî rekel, da sze mi bolye k-Sganyu Vuglenya, kak na Ravnanye razmemo.

Anton. Do Iztine pravo velish.

Sidor. Dajda mî, podaj szim tu Chuturiczu! Hochemo na Zdravje i dugoterpno Sivlenye nashega Kralya napitisze. Bog gâ sivi!

Digitized by Google

Anton. Bog gâ sivi! Bog mû daj Szrechu, nashemu predragomu Otczu FERENCZU I.

Sidor. Vidish, moj Kume Anton! na moju Iztinu, ja terpeti nemorem, kada prozto Lyudztvo proti Ravnanyu nekaj berbra. — — Mi toga nerazmemo, ter od Dugovanya, koje Chlovek rerazme, nebi sze pregovarjati (disputare) szmeti. Dabi vszaki z-szvojem Ztalishem zadovolyen bil, pak lepo tiho szvoju Dusnozt proti Kralyu i Poglavarztvu zvershaval, tak bi bilo to Dugovanye vnogo bolshe na Szvetu. Veruj mi, dragi Kume! — —

Szilvich vesz czeli ov Razgovor vu szvoju Knigu je popiszal. Vuglenari jeszu legli zpat, i Szilvich zeszvema mirno med ovemi postenemi Lyudmi takaj vu Vuglemiczi je prezpal. Drugi Den v-Zorju proszi Sidora, dabi mû Puta iz Shume pokazal, kaj z-Veszelyem je vchinil. Szilvich zato jeden velik Penez prikazal mûje, i pritisznul Sidora na szvoja Persza tak jako, da mûje Oprava josh chizto cherna bila, gda je Domov doshel; kade iz vszega Gerla zkrikne Szilvich:

Digitized by Google

Kerv Horvatzka! kaj drugo tî menyka, kak da G. Boga naj vekshega, naj bolshega Otcza, vszeh Ztvorjenyh pervoga Pochetnika, naj poniszneshe nepreztancze molish, i z-naj zasganeshemi Molitvami zahvalyujesh Nyemu; koi tî je daruval Kralya i zajedno Prelyublyenoga Otcza, FERENCZA I. kojega Ti o Vekivechni Otecz Otczev! da vu szvem Miru, i vu vszoj Szrechi, pache obilnoga z-Blasenztvom, Domovini nashoj nezbrojena Leta posiveti puztiti doztojash, vszi zkupa k-Tebi goruche krichimo!!!

OGLASZ.

Ovakova Kniga dobitisze more. Vu Zagrebu pri Ferenczu Rudolf Knigaru, vu Varasdinu pri Ivanu Szangilla Stamparu.

Digitized by Google

Ime-

Imena dobrotivneh GG. Predbrojnikov.

	Knig
G. Bacho Bolt. Kap. Jazt.	1
— Banelly J. D. Tergovecz v. Medyimorju.	1
— Bellay Iv. Kap. v-Gorichan.	1
— Belloshevich Jos. Szl. Varm. V. Prisz. P.	1
— Bellovary Ste. Skolnik Dubra. v-Medy.	1
— Czeszarecz Ferd. Kap. Topl.	1
— Czundermann Jos. Nav. Narod. Sk. v-Jazt.	1
— Digoriczia Mik. Laitinant.	1
— Fabry Iv. Nep. Skolnik Vidov. v-Medy.	1
— Funduk Maksz. Oberlaitinant.	1
— Gorup Jank. Kasznar v-Jazt.	1
— Gollubich And Pl. Topl. V. V. Zt. Szud. P.	1
— Gregurich Jos. Grz. V. Obrlt	1
— Halter Iv. Vrachtvoznanecz v-Varasd.	1
— Hudyek Jur. Szl. Varm. V. Komishar.	1
— Ignits Tom. Skol. pri Sz. Marii v-Medy.	1
— Iakopecz Jur. Inspektor.	1
— Iakopovich Peter. Provisor na Precheczu	1
— Katkich Jos. Szambol v-Varasd.	1
— Kerner Nacz. Bl. Sz. Jurzki v-Tern.	1
— Knoll Fer. Podvu. Detcze v-Varasd.	4

)(

Digitized by Google

	Knig
G. Komary Fer. Prijem: na Drav. Mozt. v. Varasd.	2
— Kollay Ioh. Skolnik Op. Kottory.	2
— Kovachoczy Pav. Vel. Fisk. Varm. V. y Zt. Szud. P.	8
— Lopatny Mat. Arend. Pijacza Varasd.	1
— Lueff Ant. Perveshi Vrach. Varm. V. y Zt. Szud. P.	4
— Madyar Fer. Diurn. Szl. Varm. V.	1
— Markan Mih. Adm. pri sz. Marii v-Medy.	2
— Marshich Fer. Prisz. Not. dol. Dubrav. v-Medy.	1
— Martinich Mik. Nav. Narod. Sk. v-Topl.	1
— Novakovih Nep. Iuras. y Chuv. Prav. Varm. V.	1
— Ostarijash And. Szokach.	1
— Ostercz Jos. Pl. Bart.	4
— Osztoich Jos. Izszl. Prof.	2
— Putarek Iv. Skolnik v-Draskoveczy.	1
— Rajakovich Mik. Diurn. Var. Varasd.	1
— Rigó Jos. Nav. Narod. Sk. v-Prel.	1
— Ruszan Pav. Pl. v-Koto.	1
— Shaffranich Mat. Pl. Vidov. v-Medy.	2
— Szekovanich Deod. Var. Varasd. Prisz. P. y Chuv. Prav.	1
— Szikora Fer. Izszl. Kontralor.	1
— Szladovich Nep. Szl. Varm. Z. Komishar.	1
— Szmendrovich Pav. Pl. pod Ok. sz. Mart.	1
— Szmendrovich Jos. Post. M. na Rak. pot.	1
— Szlunyzky Mark. Nav. Narod. Sk. v-Petrian.	1
— Terbuhovich Jos. Vuchenik.	1

Digitized by Google

	Knig
G. Tomasi Mik. Staczunar v-Varasd.	1
— Thomashevich Pav. Grz. V. Korp.	1
— Vutsák And. Pl. Dubrav. v-Medy.	1
— Zoller Mart. Dijak 5 Sk.	1
— Zorman Fer. Kap. Op. Kottory.	1

Vucheniki

Iz Medyimorja od Sz. Marie.

Erdelyi Bolt.	1
Kanisay Flor.	1
Kvakan Thadek.	1
Musztach Fer.	1
Musztach Mih.	1
Pongracz Jur.	1
Varga Mat.	1
Zmontara And.	1

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek

+Z175076405

Digitized by Google